Ն՝ 1375

1882 ՄԱՐՏ 14—15 ԿԱԶԱՐ—ԿԱԶԱՐԷՐԹԷՄԻ

ՊԵՇԻՆՃԻ ՄԷՋ

ԱՊՕՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ

Մէջիտիէ 20 դուրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՃԻՒՆ

Պիր սէյէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՃԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 Բարա

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԲԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻՍԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻԻԼԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԶԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ Ճիւնէի սահիֆէյէ 5 ղրշ.
Ճիւնէիւ սահիֆէյէ . . . 2 »

ԻԽԹԱՐ . Պանդա , Շիրքէթ վէ ու�մուրու սարրաֆիյէյէ այիտ .

2 վէ Ճիւնէիւ սահիֆէյէրէ . 6 ղրշ.
Ճիւնէիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »

Զէյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր ։

Մէվատտը նաֆիյա տայիր պէնտէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իստէ օլունմայաճագ ։

30 Բարա

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումմուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ ,հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին Ջոտախի անրը նամբնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 15 ՄԱՐՏ

ԿԻՒՆԵԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Ալէմանիա իմբէրաթօրիչասը՝ հեռեէթը սէֆարէթը մախսուսէ իլէ քէնտիսինէ իրսալ պույրուլան բէ. սիմ մէճմուասընտան (ալոյտ) տօ. լայը պու քէրրէ զաթը Շահանէյէ Թէշէքքիւրի հավի պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իյլէմիշ օլտուղու կիպի , իմբէրաթօր տախի սէֆարէթը միւշարիէյէհա հագգընտա իճրա պույրուլան իլթիֆաթա Թէշէքքիւրէն տիկէր պիր Թէլէկրաֆ չէքմիշ տիր։

Մէջքիւր Թէլէկրաֆկիր իւզերինէ մահգուզիյէթը Սէնիյէի պէեան իլէմէք իւզրէ Օէրգուրէնա Համտի բաշա վէ քեռթիպը խուսուսիի Շէհրիարի Բէշիտ պէյ էֆ. հաղարաթը Ալէմանիա սէֆարէթ. խանէսինէ ադիմէթ իյլէմիշլէր տիր։

Պէրլին Օսմանլը սէֆիրի Սաատուլլահ բաշա հազրէթլերի Մապէյնէ մուֆասսալ պիր Թէլէկրաֆ չէքէրէք , Ալէմանիա վէ Թիւրքիա պէյնինտէ միւնասէպաթը օսմանէնէն Թէքէիտինէ տամիր բրէնս Պիզմարգ իլէ միւքեալէմաթը արզ իլէմիշ տիր։

—

Ալէմանիա իմբէրաթօրը սէրասքէրնէ նազրբնա պիրինճի, վէ բրէնս Պիզմարգը իքի մախատիմլարընա իքինճի Օսմանի նիշանլարը իհսան պույրուլտուղու կիպի , մէզքիւր սարայ մէմուրինը մուազամասրնտան 6 զաթա տախի Մէճիտիյէ նիշանընէն պիրինճի վէ իքինճի բրիլիպէլէրինէն պիրէր գրթասը իհսան պույրուլմուշ տիր։

—

Թունուղտա աղ պիր ասքէր պրբաղբլմագ Ֆրանսա տէվլէթինճէ մուգարրէր պույունտուղընտան, կէչէն հաֆթա 6000 ասքէր Ֆըբանսայա իատէ օլունմըշ տիր։

—

Տէյրոնէտէ նամ վիլայէթ կազէթասընտա օգունտրգնա կէօրէ , Բէչքիլթան աշիրէթլէրինին մէնը թէճավոզաթը իչիւն Սղրդ միւթէարրբիր գուվվէի մէվճուտ. սիլէհարէքէթ իյլէտիլի կիպ. Պիթլիս վիլայէթինտէն կէլէն թէլէկրաֆ իւզէրինէ , Տիյարպէքիրտէն տախի իքի պէօլիւք սիւլարինին սիւրաթլա եօլա չզդարբլմասը գօմանտանլըգա էմր օլունմուշտիր։

Ալտիրը մէրգումէնին Սիւլան վէ ճիմբրը էհմալինինէն զասպ իթթիքլէրի էյլեանըն խսիրտասը իլէ սահիպլէրինէ իթասը մէմուրիէթէթլիլ պագը մէմուրինը հիքիմէթ տախի օլ ճանիպէ սէվգ օլունմուշ տիր։

—

Ֆրանսա վէ Ինկիլթերրա տէվլէթլէրինին Թէէմին իյլէմիշ օլտուղարը 1855 սէնէսի իսթիգրարընը փափզէրի իչիւն պու քէրրէ Ֆրանսա տէվլէթի Թարաֆընտան Պապը Ալիյէ պիր Թագրիր կէօնտէրիլէրէք , պունտա մէզքիւր փարիզէր իչիւն Ֆրանսզդ տէվլէթինին 224.565 ինկիլիզ լիրասը Թէէմիյէ իյլէտիյի պէեան օլոճնմուշ տիր . Ինկիլթերրա տէվլէթի Թարաֆընտան Թէէմիյէ օլունան մէպալիզ տախի մզդատրը մէզքիւրէ պալիզ օլմուշ տիր։

—

Բուսիանընը պօղազլարտան կէչիրմէք Թալէպինէ պույունտուղու վաբօրը պիր տէֆալրգ օլմագ վէ հիչ պիր հալտէ միսալ իթթիխազ օլունմամագ չարթը իլէ հիւքիմէթը Սէնիյէ Թարաֆընտան միւրուրինէ միւսաատէ պույրուլտրգը իչիտիլմիշ տիր։

Մէզքիւր վաբօր ատի թիճճար կէմիսի օլմայրգ , սոն մուհարէպէ էանասընտա թէչէքքիւլ իթմիշ օլան միլլի տօնանմատան պիր վաբօր իմիշ։

—

Պաղտատա ճիվարընտա Հօմնտա աշիրէթի երնէ իսեան իթմիշլէր իսէ տէ , իւզէրլէրինէ սէվգ օլունան ասքիրը Շահանէ Թարաֆընտան Թարումար խրիմիշլէր տիր։

ՏԱԼԽԻԼԻՅԷ

—Բուսիա սէֆիրի Մ. Նօվիգօֆ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ պիլ ատիմէ Խարիճիյէ նազրը բաշա հազրէթլերի վէ միւսթէշար Ցատեան Թարութիւն էֆէնտի հազրէթլերի իլէ ուզուն միւտտէթ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Իզմիր վիլայէթի տախիլինտէ Մաղնիսատա իգամէթ իթմէքտէ պույունան միւթէրճիմ Մէհմէտ Բրիշտի բաշանընը նիչէ զէմանտէն պէրու միւպթէլա օլտուղու խասթէլիքտէն գուրթուլամայարագ էվվէլքի կէչէ վէֆաթ իթթիի պա թէլէկրաֆ Պապը Ալիյէ պիտրիւմիշ տիր։

—Էվվէլքի սապահ Դալաթատա ուլուզնտուղ սոգաղլարը պիրինտէ հէնուզ տօղմուշ պիր չօճուգ նաչէսի պույունմուշ տըր։

—Ալէմ տաղը օրմանընա ատեշ վէրիլէրէք եանմագա պաչլատրգընտան , ատեշին էօնիւնէ ալմագ իւզրէ բէֆիգլէրիլէ իլէ պէրապէր օրմանընը պիր ճիհէթինի քէսմէկէ չալըշան պիր իրամ ալէվվէր իչինտէ գալարագ եանմըշ տըր։

—Զէքիրկէ թօխումընընճ ճէմ ու իթլաֆը իչիւն Ադատօլու վիլայէթնա եէնիտէն էմրլէր կէօնտէրիլմիշ տիր։

—Ադատօլու գազասքէրլիյի Մուսթաֆա Նազիֆ էֆէնտի հազրէթլէրինէ , վէ Սթամպօլ գազասը միսթէշարլըգը մէճլիսը իսարէթի էմվալը էյթամ ազասընտան Մէհմէտ Էմին էֆէնտիյէ , վէ Էվգաֆը Հիմայուն միւֆէթթիշլիգի ըմթամպօլ գազասը միսթէշարը Հիւսէյին Թէվֆիգ էֆէնտիյէ Թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

—Ֆրանսա ռէ- Պոֆէր կազէթասընընճ սահիպը իսթիյազը Մ. Բիրեագօ. բուլ՝ պու քէրրէ Եունան տէվլէթի խարճիյէ նէզարէթի տախրէսինտէ պիր մէմուրյէթը միւհիմմէյէ վէ եախսա Եունան Պելկրատ սէֆարէթինէ Թաեին օլընմագ իւզրէ Ամինայա կիտէճէք օտուղունտան, մէզքիւր կազէթանընճ իտարէսի Սիմաուլ կազէթասը մուհարիրլերինտէն Մ. Օտիպերէ վէքեալէթէն իհալէ գըլընմըշ տըր։

—Բուսէլիի Շարգի ժանտարմա միֆէթթիշի Միհրիվա Պահրի բաշա վէ պիրատերի միրայ Իզզէթ պէյ Տէրսաատէթ կէլմիշլէր տիր։

—Տարբճա վէ կէյպիզ ճիվարընտա եէղբլա չէթէյէրի կէօրիւնմէքլէ, պունլարընը տէֆու թէնիրիի իչիւն թիտապիր իթթիխազ օլընմուշ տըր։

—Վաֆէրն պէյանընա կէօրէ, Լօմբր Լութֆի Նամըլա պիրի՝ ատթէչէ , պուհարա , վէ եէէթբիրքէ միհրաճ օլմագսըզըն էնիշ եօգուչտա ռուհուլէթլէ հարաքէթ իտէր վէ 5-10 ատեատի եէքտիկէրինէ պաղը վէ եա այրը այրը հարէքէթ իտեր պիր նէվ արապա իճատ իթմիշ , վէ եագգընտա պու պագատ իմթիյազ իսթիհսալ իտեճէք իմիշ ։

—Ունընճ բիացասը տիւշմիւշ օլտուղունտան , էքմէքճի էքմէյինին գըլէսի 5 բարա թէնզիլի իլէ 55 բարա վէ սիմիտճի էքմէյինին 45 բարայա սաթըլաճաղը Շէհր Լմանէթի Թարաֆընտան իլան օլունմըշ տըր։

—Լէվանդ Հէրալդ կազէթասը պաղը միւնտէրիճաթը մուգիրրէսինտէն տօղալը հիքիմէթը Սէնիյէ ճանիպինտէն իլղա պույրուլմուշ տըր։

—Վաֆէրն պէյանընա կէօրէ Լէվանդ Հէրալդ կազէթասը մուհարրիրլերինտէն Մ. Միքէլ ճումաա կիւնիւ խասքէյօտէ Բիրի բաշա իսքէյէսինտէ քէնտիսինի տէնիզ աթմըշ իսէ տէ , եթրաֆտան կէօրիւլիւպ գուրթարըլմըշ տըր։

—Տիվանը իսթինաֆ միւտտաիի ումմումիսի լաթիֆ պէյ իլէ բէքմէզեան էֆէնտի արասընտա թէճվատրնտա պույունմուշլար տըր։

Ալէքսան Մաուլ սէր մուհարրիրի Մամուրեան Մուսթաֆա էֆ. Մեսրովպեան մէքթէպի միւտիրի օլմագ հասէպիյլէ , մուամիլէյի տախի պիր մէքթուպ եազարագ Մեսրովպեան չակիրտանընը տահա զիեատ իսանէ վերմէկէ օլան արզուլարընը չու իպարէ իլէ իսդահ էթմիշ տիր։

«Ճատ աւէր առատ պիտի սատարէին՝ էթէ իրենց գանձիկը լեցուն լինէր դրամով , ինչպէս է երբոնց սիրտ՝ ձեռնտուութեան փափաքներով ։»

—

Ներսէսեան Գրիգոր էֆէնտի իսկիսիսը Ս. Թաղ քիլիսէսինին չան գուլէսի ինշաաթը իչիւն 3000 ղրշ. իանէ վէ իհտա իյլէմիշ տիր։

—

Ցիւն ադչամ Գաւրքէօյ Թէաթրօսընա Թիզան Ուսումասիրաց ընկերութիւնտանէ Թէնվերլիւն օլունան պիր հասրաթ օլմըրպ մէզքիւր ընկերութիւնա զարար Թէրէթթիւպ իթտիկի մաէթթէսա. Ֆ խապէր ալընմըշ տըր։

—

Ումման էրթէսի ազչամը Պէյօ. ունտա վերտի Թէաթրօսընտա Լ. Ն գազասը տախիլինտէ Պուլչ. —Զերազ գարիյէսի Ֆարագայ Սանուց ընկերութիւնա իանէթէն «Արքայն Զբօսնդ» նամ մէշհուր թէաթրօ օյունը իճրա օլունմուշ տըր։

Մեմուլտէն զիյատէ եհալի մէվճուտ օլուպ , պիր խայլի զէվաթը միւթէպէրէ վէ Օսմանլը պանգասը միւտիրիյինէ Մ. Ֆօն Հաազ տախի հազրը պուլունմուշ տըր։

Օյունճուլարտան Պ. Մաղաբեան էֆէնտի՝ Թրէնէ բօլընը քէմալը մէհարէթէ իճրա իտեգէք, հուզարընը միւթէմատիյէն ալգըյլարընը մաշկար օլմուշ տըր։ Քէզալիք ագթրիսէրտէն Օր. Վ. Շամանճեան Պէնէ բօլընը սուրէթը մաթլուպէտէ իճրա իթմիշ տիր։

Մէչհուր մաղիգա մուալիմի Զուհաճեան Տիգրան էֆէնտի՝ իքինճի բէրտէտէն էվվէլ Ուիմպանա օբէրասընընճ կիւզել պիր բարչասընը Թէբէնիմ իտէրէք, հուզարընը էլ չըրմալարընա Ֆաիլ օլմուշ տըր։ Քէզալիք Մալի Ազաքի իլէ մումամիլէյհ Զուհաճեան էֆէնտինին էնինի Թէրթիպ իթտիկի պիր Ազապ Հօրասը Թիւրքիսի բէք գիյատէ Թահսին օլունմուշ վէ «Վէնէ Զոհնէնճ» պաղրըմըշ տըր։

Մէզքիւր Թէաթրօ օյունընտան 45—50 լիրա սաֆի հասրլաթ վագը օլմուշ տըր։

—

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ

Վարագայ Սանուց Ընկերութեան Ապուչեխ Զէրազ դիւղի ։

Պատիւ ունիմք Ժանուցանել Պատուարժան Հասարակութեան Թէ ի Նպաստ ընկերութեանս ամսոյս 13/25ին տրուած Թատերական ներկայացման ապառիկ մընացած տոմսակաղները պիտի գանուին մասնաւոր հաւաքչի մը միջոցաւ , որ ի ձեռին պիտի ունենայ յատուկ պաշտօնագիր մը ընկերութեանս կողմէ կնքեալ և ընկալագիր Թատերական Ցանձնախմբի Գանձապետէն ստորագրեալ ։

15/27 մարտ 1882

Կ. Պոլիս

Ի Դիմաց Ընկերութեան

Գանձապետ

Գ. Նուրէան

(Թերկրոֆէր էլէն սն սահիֆէյէ Դրաճարի օրնա ։)

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Կէչէնէրէտէ իտտաա իյէտիկի կիպի , ճումաա երթէսի կիւնքի նիւսխէսինին թա պալասընտա , Մանզումէ՝ Օրման վէ Մէհատին նէզարէթը պէհիյէսի թարաֆընտան քէնտի նամընա կէօնտէրիմիշ օլան իլանլարը պիզ ալզգ նէյզը իտիյօր իմիշիզ տէյի եհինէ իտտաա վէ իսրար իտիւպ սահիֆէյէր գարարագտան մաատա , պու իտտաասընա իսպաթ օլմագ իւզրէ նէզարէթը մումամիլէյհայա Թագտիմ իյէմիշ զէրզը տրդուհալէ ճէվապէն ալարը Թէզքէրէյի տէնէը իյէմիշ տիր ։

Գարիուանը քիրամմըզդա մալիւմ տիր քի , վարագարէի մէզքիւրը պու հէզէյանընընճ ասլը օլմատրգընը , վէ նէզարէթը մումամիլէյհատան Թէրճէմանը էֆէնտի նամընա վիւրուտ իյէմիշ օլան իլանլարը մուաեէնէ իյէմէք իւզրէ հէր քիմ իսթէր իսէ մաթպաամզը Թէշրիֆ իտեպիրը օլտուղունու իլան իյէմիշ իսիք ։

Իլթէ հագգաթէն Օրման վէ Մէհատին նէզարէթը պէհիյէսինտէն Թէրճէմանը էֆէնտի նամընա իլան վիրուտ իյէմիշ օլտրգը՝ Մանզումէնէ խիթապ օլարագ , սուրէթին օնտան նագլէն պէր վէճհը աթի տէրճ էյէտիկիմիզ չու Թէզքէրէտէն միւսթէպան օլուր ։

ՍՈՒՐԷԹԸ ԹԷԶՔԷՐԷՅԻ ԲԷՕՄԻՅԷ

«Մանզումէյի էֆէնտի մաթպասը միւտիրիյինէ

«5 մարտ սէնէ 98 թարիխի ար. «զուհալընընդ մաարիֆտ , մաթպա. «անընդա կէօնտէրիմէքտէ օլան ի. «լանաթընը էքսէրիսի տիկէր մաթ. «պասալարտան սըրգաթ օլունմագ. «տա իտու կինտէն , պայայի արզու. «հալընդգտա մուհարբէր իլանանա. «մէյէրին գանդը մաթպաաեա իր. «սալ գէլընտրդը իսթիֆսար օլուն. «մուշ , վէ մէզքիւր իլանանմէյէր. «տէն 23 աղօսթոս սէնէ 96 թա. «ռիխի իքի գրթա իլանանմէ , «Մանզումէյի էֆէնտի կազէթասընա «տէրճ իլէ իլան իտիլմէք իւզրէ , «պասալարընա Մանզումէյի էֆէնտի «մանզասընա տէյու եազընընդ գարիք «տէրունինտէ վագ օլունա. «ըրագ , մէզքիւր մաթպաաեա «կէօնտէրիլտիկի կիպի , 31 աղոս. «թօս 97 թարիխի իլան վարա. «գասը տախի , Թէրճէմանը էֆէնտի «մաթպաասընա խիթապէն թաս. «թիր վէ թէսեիր գէլընտրդը դա. «տէն թէպէեիեն իթմէքլէ պէ. «էանը հալ սիյագընտա թէրգի. «մի թէզքէրէեէ իպթիտար գէ. «լընտր ։»

Ֆի 8 մարտ սէնէ 98 (Իդ.)

Նասըլ քի պալատէքի թէզքէրէտէն անլաշըլմագտա տըր, Թէրճէմանը էֆէնտի կազէթասը՝ Օրման վէ Մէհատին նէզարէթինճէ եապանը պիր կազէթա օլմայրգ , պիզէ տախի իլան կէօնտէրիր իմիշ , վէ Մանզումէնին եայզարալար գօրաբրգ հայդըտրը կիպի էլանլարընը պիզ ալրգ նէյզը իթմէզ իմիշիզ , վէլէվ սէհվէն պիր իլանընը նէյզը իթմիշ օլաագ , պունտան թէքմիլ Օրման վէ Մէհատինտէն Մանզումէեէ կիթմէքտէ օլան էլանլարը պիզ նէյզը իտիրգր իմիշիզ նէթիճէսի չըգմագ ։

Պինաէն ալէյհ նէզարէթը մումամիլէյհաեա Թէչէքքիւրիմիզի աէնէն Թագտիմ իտերիզ քի Թէրճէմանը էֆէնտա տախի իլան վիրուտ իյէմիշ օլտուղընա տաիր վագը օլան ըսրարըմըզդտա հագգըմըզ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր ։

Պունտան զիյատէ պիր շէյ սէօյլէմէք իսթէմէեէրէք անճագ չու գատարընը գարիուանըմըզդա պեեան իտերիզ քի , պու Մանզումէնին սահիպի , եա տաղգալուգ եա էտէպսիզ տիր ։ Պու տէտիկիմիզէ իսպաթ մէզքիւր կազէթանընճ ճումաա իրթէսի կիւնքի նիւսխէսինտէ , Պէկեան Թադէոս էֆէնտի իլէ զէվճէսի Մարկէրիթ Պէկեան հագգընտա եազընը պիր գրգրա տըր ։

Շեօյլե քի Մանզումէ պունտան իքի պուչուգ այ էվվել Գ. Ս. Ե. իմգալը Պէկեան էֆէնտի ալէյհինտէ պիր մէքթուպ տէրճ իթմիշ , վէ պու մէքթուպտն սերլէվհասը «Բէտեր վէ էվլատարա էյի պիր իպրէթթ» տէյի եազընընդ օլտուղունտան , պաչը էյի տիր միւնտերիճաթը տա էյի օլմալը տէեբրէք , միւբէթթիպլէր օտաաքնա աթթըրըպ , տիզտիրիպ կազէթասընտա տէրճ իթթիրմիշ , մուախխարէն պատիի էնէֆէնէդ օլմուշ իմիշ ։

Պինաէն ալէյհ պունտան՝ եա տաղալուգրգ եա էտէպսիզլիք չըգար ։ Զինքի խապէրիմ եօգ իտի , ֆիլանչէյ կազէթամտա եազըլըշ , խալթ իթմիրմ տէտիկի իլք տէֆա տէյիլ , իւչ պէչ տէֆա օլտու , էղճիւմէ միլլէթ հագգընտա եազընը հէզէյան վէ իֆթիրալարը կէրի ալրգ , եազընը «Հաչտութիւն մեզայագիրի» տէ մէյտանտա տուրույօր ։

Մանզումէ՝ պէօյլեճէ հէմ տաղգալուգրգ , հէմ էտէպսիզլիք իճրա իտիպ տէ մուախխարէն էօթէքինէ պէրիքինէ տալգալուգ , էտէպսիզ տիմէք ; բարա իթմէդարթը գիրքը բազարա չըգը ։

Մանզումէ՝ պիհուտ եէրէ պիզիմ պունտան էվվէլ վէ-էր կազէթասը իլէ վագը օլմուշ օլան պիր տավամրզդա , ճէզալարընը էն պէօյիւկիւնէ (ասըլմաեա՝ մը տէեօսրսը , Մանզումէ՝ , աչրգ սէօյլէ) չայէսթէ օլտուղումուզու կազէթանընդտա պէեան պույուրմաղա պիր ֆայիսէ հասրլ օլմազ . նէ իսէ օնուն տախի չարէսինէ պագ , էլինտէն կէլմէզ տէյիլ , նասըլ քի հէյնի մահպույսիյէթիմիզտէ վէքիլիմիզ Շահպազէան նազարէթ էֆէնտի պիզի կիզիլտէն տըշարը չըգարբպ կէզտիրմիշ տէյու եազընը , (քի սահիհէն չըգրպ կէզմիշ օլսագ պիլէ , պէրմուգթէզարի ինանիյէթ սիւբիէթ իթմէլի իտին) , մուախխարէն քէմալը բէզալէթ իլէ կէօնտէրիլմիշ օլան պիր իլանը բէսմի իլէ թէզդիպ իյէմէկէ մէճպուր օլտուն ։

Բատիչահը տտալէթբէրվէր էֆէնտիմիզ Սուլթան Ապտիլ Համիտ խանը սանի հազրէթլէրինին զէմանը Սալթանաթընտա , վէ սէրքեարտէ պույունան վիլայէլը ֆիլհամ հազարաթընը սաեէսինտէ պիլմիշ օլ , Մանզումէ՝ քի , սէնին կիպի ազիզ ատամյարը տիւշմէնլիկինին սապուն քէօբիւեիւ գատար հիւքմիւ եօգ տըր ։

Խաթմը մէգալ իթթիլմիզ սըրատա չունու տախի պէեան իտերիզ քի , եա՝ Մանզումէ , պունտան պէօյէ պիզտէն հիչ պիր շէյ իչիւն ճէվապ պէքլէմէ , չինքի բէք սատ վէ բէք պաեաղը պիր քիմսէ օլտուղուն պու տէֆա կիւն կիպի աչիքեար օլտու ։

Եա՝ տէվէյէ գաղալրգ , եա շամաչըրճըլրգտան պօղմա փանոսեան կիպի պիր հէրիֆէ գալէմ սահիպիլիք ։

غنيمة الغات

Մէարիֆ մէմուրլարընտան Շեւքրի վէ Աշեան Միքայէլ էֆէնտիլէրին ճէմ վէ Թէրթիպ իթմէքտէ օլտուգլարը Ֆրանսըզճատան Թիւրքճէյէ Ղ.ՈՒՆԵԷԹ ԻԻԼ ԼՈՒՂԱԹ նամ քիթապընը պիրինճի ճիւզիւ նէյզը օլունմուշ տուր ։

Պէհէր ճիւզիւ իքիլէր ղրշ. օլարագ հէր քիթապճը տիւքեանընտա ֆիրուխթ օլունմադտա օլտուղու կիպի , Թէքմիլինէ ապօնէ օլմագ իսթէյէն ղէվաթ տախի Պապը Ալի ճատտէսինտէ քիթապճը Առաքել էֆէնտինին տեւ քանընընա միւրաճաաթ իյէմէլէրի իլան օլունուր ։

Ա.ՀՎԱԼԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ

ՍԸՐՊԻԱ ՎԷ ԱՎՍԹՐԻԱ

Սըրպիա բրէնպիյինին գըրալըղա թահվիլ օլմասը, Ավսթրօ-Մաճար տէվլէթի իշխան մէմուրին զայրի սուրէթտէ նակէհան մէյտանա չըգմըշ կայր չէ, օլմաբրպ, հաթթա տէվլէթի միւշարիւէյհանըն թէշվիգի իլէ տախի վիճառէ կէթիրիմիշ պիր թէրթիպ օլտուղու վիէննա շէհրինտէն պէյան իտիլմէքտէ տիր։

Ասըլ պու իշի թէշվիգ իտէն, Ավսթրիա խարիճիյէ նազրը Գօնթ Գանօքի քէնտիսի օլուպ, պու թէրթիպի իլէ, ժէնէրալ Սգօպէլէֆին մալիմ օլան բանալավիսթ կէօսթէրիշէրինէ պիր ճէվապ վէրմէք իսթէմիշ տիր տէեօրլար։

Վիէննա գապինէթօսու շու ճիքէքարտա պուլունմագտա իմիշ քի, Սըրպիա պիր գըրալըղա թահվիլ օլմասը իլէ, Էվրօպա տէվլէթլէրի պէրինտէ քէնտի մէվգէսը եիքսէլմիշ վէ էհէմմիյէթ քէսպ իթմիշ օլտուղունտան, բանալավիշմ սէլինէ տահա գուվվէթլի սուրէթտէ գարշը գօեապիլէճէք տիր։

Սըրպիա գըրալը Պիրինճի Միլան հաղրէթլէրի, կէչէն եաղն, Սըրպիա բրէնպիյինին գըրալըղա եիքսէլմէսի թէքլիֆի իլէ, Էվրօբա տէվլէթլէրինին էֆքէարընը եօգլատըղընտա, Ռուսիա տէվլէթի կիւեա բէտերանէ պիր թագըմ մանէալար վէրէրէք, իչէ էնկէլ օլմագըղա գալգըմըշ իտի։

Հէլէ Մաճարար, քէնտի գօնչուլարընը գըրալըգ սիքինէ եիքսէլմէսինտէն բէք մէմնուն օլմուշլար տըր. վէ պու տախի, քէնտիլէրէ մախսուս պուլունան պէօյիք պիր սէպէպ իլէ։

Շեօյլէ քի, Ավսթրօ—Մաճար տէվլէթինին Մաճարիսթան գըսմընտա պուլունան խրվաթլար, իլէրուտէ քէնտի էեալէթլէրինին պիր իմբէրաթօրլուղա թահվիլ օլունմասը ազմինտէ պուլունուգ։ Սըրպիա ատի պիր բրէնպիք հալինտէ պուլունտուգճա, անը, խրուսթիսթան իմբէրաթօրլուղընա պիր էեալէթ հիւքմինէ սօգմագ իւմիտինտէ իտիլէր։

Ֆագաթ Սըրպիա գըրալըղա թէպտիլ օլտուգտան սօնրա, մէղքիւր իւմիտ մահվ օլուպ, խրվաթլարընն, եինէ քէլ էվվէլ Մաճարիսթանընն պիր էեալէթի էհալիսի հալինտէ տէվամ իյէմէյէ գաթլանըպ հարէքէթլէրինի տէ օնա ույտուրմահա մէճպուր օլմալարը լազըմ կէլիէօր։

Պու ճիւմէ իլէ, Ավսթրիանընն ճէնուպ (հարաւ) ճիհէթինտէ, Իթալիա տէվլէթի իլէ պիրլէշմէյէ արզուքէշ պուլունան վէ Իթալիա իրրէտէնթա նամը իլէ թանըլմըշ օլան Իթալիանլար կիպի, տէվլէթի միւշարիւէյհանընն շարդ ճիհէթինտէ տախի, Սըրպիա գըրալըգը իլէ պիրլէշմէք արզուսունտա պուլունան պիր «Սըրպիա իրրէտէնթա» ֆըրգասը զուհուրա կէլէճէյի տէ մէմուլտէն կէօրիւնիէօր։

Ավսթրիա տէվլէթի թէպահեճինտէ պուլունան Սըրպլար տախի, թըպգը խրվաթլար կիպի, Մաճարիսթան տախիլինտէ պուլունմագտա տըրլար։

Հաթթա, եինէ վիէննա շէհրինտէ հիւքմ իտէն էֆքեարա նեզարէն, Գարա—տաղըլար տախի, Սըրպիանընն գըրալըղա թահվիլ օլունմասընա իլի նազար իլէ պագմագ իսթէմէէօրլար իմիշ։

Գունլար տախի շու ճիհէթտէն շիւբհէ իթմէքտէ իմիշլէր քի, Սըրպիալըլար, մէմուլիքլէրինին գըթասընը, գըրալըգ նամընա չատան պիր տէրէճէտ պէօյիւթմէք իսթէյիպ, Գարա—տաղը տախի քէնտի միւլէրինէ գաթմատա թէճրիպէ իտէճէքլէր տիր։

Ֆագաթ Զէխ կաղէթալարը, Մէրվիանընն, բանալավիզմէ գարշը պիր գալեա տիվարը օլաճաղ զանընը սըրֆ պիր խէեալաթ ատտ իտիպ, մէղքիւր կաղէթալտրատան Նարօտնի Լիսթի նամ կաղէթա շու ատիտէքի մէալտէ պիր պէնտ նէյր իյէմիշ տիր։

«Վագա Միկան գըրալ, պունտան ալթը սէնէ մուգատտէմ, քէնտի գրալըգ թաճընը Ռուսիանընն էլինտէն գապուլ իթմէմիշ տիր, ֆագաթ Սըրպիալըլար, քէնտի խթիգլալիյէթլէրինի (անկախութիւն) անճագ Ռուսիանընն սաեէսինտէ գաղանմըշլար տըր։

«Սըրպիալըլար, ասլա, Ալէմանիալըլարը բօլիթիգաճա նանքէօրիւք նազարիաթընը գապուլ իթմէյէճէքլեր տիր։

«Սլավլար իլէ Ալէմանլար պէլինինտէ հազըրգամագտա օլան պէօեիւք մուհարէպէ մատտէսի հուզուրունտա, Սըրպիանընն գրալըգա թահվիլ օլմասը, իքինճի տերէճէտէ էհէմմիյէթի պուլունան պիր վագա տըր։

«Պալգանլարտա հա՞նկը տէվլէթին հիւքմ իտէճէյի մէսէլէսի հալ օլունճագ սաաթ վուրտուղունտա, Սըրպիա, խթէր բրէնպիք հալինտէ պուլունմուշ օլսուն, խթէր գրալըգ հալինտէ, քէնտի թէվարիխինին, վաթանբէրվէրլիյինին, վէ միլլէթճէ իմմիտէրինին եանըմագ սուրէթտէ քէնտիսինէ իշար իյէմիշ օլտուգլարը նօգթատա, եանի Ռուսիա տէվլէթի թարաֆընտա պուլունանճաղլար տըր։

ԱԼԷՄԱՆԻԱ ՎԷ ԱՎՍԹՐԻԱ

ՍԱՌ ՃԷՅՄԸ ԿԱՂԷՆ

Նամ ինկիլիզ կաղէթասընա, մարտ 17 թարիխլէ Վիէննատան աթիտէքի թէլէկրաֆ քէշիտէ իտիմիշ տիր։

«Ռուսիա տէվլէթի, եա Ալէմանիա վէ եախատ Ավսթրիա տէվլէթլէրի իւզէրինէ հիւճում իթտիյինտէ, պու իքի տէվլէթլէրին նէ թարիգ թուրթաճաղլարը հագդընտա հուսուլէ կէլէն հիւսնի իթթիֆագընն նէթիճէսի շու տուրքի, իգթիզայի հալտէ, Ռուսիայա գարշը տէրհալ հարէքէթ իտիլմէսի խուսուսունուն թէֆէրրուաթը սըրասընա գօնմուշ տըր։

«Իշպու թէրթիպաթ սայէսինտէ, Ալէմանիա վէ եախատ Ավսթրիա տէվլէթլէրինին, կէրէք տիրլոմաթճա վէ կէրէք ասքէրիճէ, պիրլիքտէ հարէքէթ իտէճէքլերի թէէմինաթ թահրընա ալընմըշ տըր։»

ԱԼԷՄԱՆԻԱ ՏՕՆԱՆՄԱՍԸ

Ալէմանիա տօնանմասընընն մէվճուտ ատտի վէ գըյմէթլերի, շու ատիտէքիկը տիրլեր։

Ռայ. Լէյտ

7	զըրհլը ֆըրգաթին	2 683.000
5	» գօրվէթ	1,714,000
23	ատի »	2 552,000
2	» զըրհլը	201,000
11	զըրհլը թօր տուպասը	598,800
6	ավիզ վարօր	248,200
11	ատի թոր տուպասը	263,000
	թօրբէտու, թոր՝վէ սաբէ	1,740,000
	ճէման	10,000.000

Պու սուրէթլէ, Ալէմանիա տօնանմասընընն, ինկիլիզ, ֆրանսըզ, վէ հաթթա իթալիա տօնանմասընտան բէք զայլիֆ պիր հայտէ պուլունտուղու աշիքեար տըր։

ՐՈՒՍԻԱ ՕՐՏՈՒՍՈՒՆՏԱ ԲԱՆՍԼԱՎԻԶՄ

ՍԱՌ ՃԷՅՄԸ ԿԱՂԻՆԷՆ

Ռուսիա օրտուսունտա, բանսլավիսթ ֆրգասընա մէնսուպ պուլունան էլ պաշը եալընըզ ժէնէրալ Սգօպէլէֆ տէյիլ տիր։

Սոն Ռուսօ-Թիւրք մուհարէպէսինտէ կէօրտիւլիւ իշլէր իլէ քէսպի նամ իթմիշ օլան ժէնէրալ կուրգօ տախի, տայիմա, Ալէմանիայա գարշը նամտար պիր խասիմ, վէ բէք զայրէթլի պիրբանալավիսթ օլմուշ տըր։

Միթէվէֆա Ռուսիա իմբէրաթօրու, քէնտիսինի Օեն Բէթերսպուրկ չէհրինէ վալի նասպ իթմիշ իտի, ֆագաթ Մէլիգօֆ իտարէսի կիւնիճէ։ կուրգօ, բանսլավիսթ մէյլիեաթլարը սեպէպի իլէ ազլ օլունտու, վէ օնտան պէրու քէնտի չէֆիթիկինէ չէքիլմիշ օլուպ, ասլա բօլիթիգա իշլէրինէ գարըշմամագտա տըր։

Պուլկարիսթան գանունը էսամիսինին (Սահմանադրութիւն) միւէլլիֆի օլան գօնթ Ցօնտուգօֆ Գօրսագօֆ, ժէնէրալըգ նամընտան զիեատ Բանսլավիսթիքնամը իլէ չէօրհրէթ պուլմուշ տըր։

Բանսլավիսթ ֆրգասընընն էն պէօյիք ազալարընտան պիրիսի տախի, 1876 սէնէսինտէ, Սըրպիանընն նիմ բէսմի մուհարէպէսինէ տախիլ օլան, վէ պուտէհուկրան Տիւգ Վլատիմիրին էրքեանը հարպ բէխլիյի մէմուրիեէթինտէ պուլունան ժէնէրալ Տօքթորֆ տըր։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

(Ճատտա էքինէ Լէնդէ Նէսրէիդրին գէվամ)

Ա.

Ընկերականութեան ծագումը միշտ ընկերային վատթար կացութիւնն եղածէ։ Ուր որ գործաւորաց բարօրութիւնն ու ապագան ապահովեալ պիտի լինին, ենթադրելի է որ կործանարար (սիպվերսիվ) տեսականութեանց և ոչ մին ժողովրդոց մէջէն արբանեակներ չպիտի կրնայ ունենալ։ Ընկերականութիւնը Գերմանիոյ մէջ կայսերական կառավարութեան ծանրագոյն հոգեր պատճառելու աստիճան արագ արագ այսպէս յառաջացած ըլլալու համար, պէտք է որ անգ աշխատաւոր դասուց վիճակը խիստ սակաւ նախանձելի ըլլայ։ Եւ իրօք կայսրութեան մեծագոյն մասին մէջ աշխատաւորաց թշուառութիւնն աննկարագրելի։

Թէ արհեստի գործաւորին և թէ երկրագործութեան գործաւորին կացութիւնը միև նոյն է։ Ի բաց առեալ Արևմտից մի քանի երկիրներ, ուր Ֆրանսայի գրբացութեան շնորհիւ 89ի ցեղափոխութիւնը՝ հողին մէկ մասը ի նպաստ գիւղացւոց զերծանելու անընդմիջական արդիւնքը ունեցած է, ուրիշ ամէն տեղ մեծ կալուածատիրութիւնը և միջակ կալուածատիրութիւնը կը տիրապետեն հարստահարելով արտորեալը որ կայսրութեան ժողովրդեան երկու երրորդ մասը կը կազմէն։ Ինչպէս երբեմն Ֆրանսայի աւատականութեան գեղեցկագոյն դարուց մէջ, այնպէս գղեկայ շուրջը անսասցուած ռամիկները առանց պատուհանի տղմէ կամ յարդէ չինուած հիւղերու մէջ կեանս միայնակ միսցեկիմէջ չեղջակուտեալ։ Հողին տակ իբրև բանկարան մի ծակամուտ ունեցողներն ալ բազմաթիւ են։ Սոյա անուղղն ալ քիչ վատթար չէ։ Հացին տեղ զեռախնձորն է, իբր մի համադամ խորտիկ։ Մսի տեղ աղած տառեխ (բրինկա) ձուկն է։ 1847 և 1867 թուականներուն Սիլեզիան և արևելեան Բրուսիան աւերող սովերու միջոցին գերմանական մամուլը սոյն գաւառաց բնակիչները չարաչար տանջող ծայրայեղ աղքատութեան վրայ ամենէն սրատաչաք պատմութիւններ հրատարակեց։

Բայց սակայն այն ժամանակ նոցա թշուառութիւնը այնչափ ծանր չէր։

Հազիւ մի քանի տասնեակ տարիներ յառաջ Բրուսիացի հողագործը տակաւին զերի էր՝ աւատական կալուածին կցորդեալ։ Սորա տերը՝ շահ ունէր նմա գրթալու և ձեռնտու ըլլալու։ և ի պակասել ցգթութեան, օրէնքը զայն նմա մի պարտք կը դնէր։ Գերեաց աղատութիւնը՝ կալուածատէրերը ամէն պարտականութենէ զերծած է, որով նոցա հոգը անչափ քիչցած է։ Գիւղացին ազատ կեանք ստանալով, իւր և իւր ընտանեաց ապրուստը ճարելու պարտաւորեալ է ինչպէս որ ըլլայ, որով նուազում մը յառաջ եկած և այս նուազումը աւելի ևս զգալի եղածէ արդի երկրագործական գործիներովն որ՝ մանաւանդ մեծ շահագործութեանց մէջ այնչափ բազուկներ աւելորդ կը թողու։

Տակաւին երբեմն թագաւորին պաշտօնեաները՝ ժողովուրդը իշխանաց (սէնէէօր) կեղեքմանց դէմ կը պաշտպանէին։ Տակաւ առ տակաւ իշխանք կառավարութիւնը ձեռք ձգեցին և գիւղացիները կթելու (էքսբլօթէթ), յետոյ վերջապէս կալուածաղուրկ ընելու համար կառավարութենէն օգուտ քաղեցին։ Ահա այս է պատճառը որ ի բաց առնուս հարստութիւնը յառաջդիմաբար աճեցաւ, և ի ստորև թշուառութիւնը չափազանցօրէն աւելցաւ։

Կրնայ ըսուիլ թէ ի Գերմանիա արհեստը (էնտիւսթրի) երկրագործութեան ուժին աւելորդէն ծնած է։ Երբեմն իշխանք՝ օտարաց—գլխաւորապէս Անգլիացւոց—կը վաճառէին իբրև աւելորդ ընդոյին այն գերիները՝ զորս չէին կարող գործածել իւրեանց կալուածոց վրայ։

Ջինուորագրութիւնը այս գերութիւնը ջնջեց, ուսկից—ըսենք աստ իբր միջանկեալ—կը հասկցուի Բրուսիացի շինականին «իւր թագաւորին ծառայելու համար» ունեցած եռանդեան պատճառը։ Միայն թէ «արքայի պատերազմներն» երկրագործ ժողովրդոց հոծ բազմութիւնը սպառելու չը բաւելուն, և Ամերիկա ալ իւր ընդարձակ հողերը տակաւին գաղթականութեան չընծայելուն, պէտք էր գործածել անհատից այս հոծ բազմութիւնը՝ որ կ'սկսէր մի վտանգ լինել կալուածատերաց համար։ Հոհենցօլերներն, Ոռքսօնիոյ և Վիւրթէմպերկի իշխաններն ջանացին դէպ ի արհեստական աշխատութիւն դարձնել այս անապատան երկրագործները։ Սոքա ի դէպ ծառայեցին Ֆըրանսայի Հէ-Խոնները։ Սայցպուրկէն արտաքսուող բողոքականաց և Հոլանտայի Գաղթականաց՝ որք իւրեանց հետ արդիւնաւէտ արհեստից սերմերը կը բերէին։ Այս տարագիրները՝ Գերմանացի իշխաններէն լաւ ընդունելութիւն գտնելով և կեդրոն քաղաքաց մէջ բնակութիւն հաստատելով, քիչ ժամանակէն հնարուեստից նոր կեդրոններ հաստատեցին առ որս խումբ խումբ կը դիմէին գաղտաբնակք։ Ստոյգ է որ սոքա ամենքին՝ քաղաքաց ընկերականն և ազատ թշուառութիւնը կը նախադասէին այն չուառ գոյութեան՝ զոր կը վարէին իւրեանց հիւղերուն խորը։ Մինչև իւրեանց վերջին շունչը իւրեանց իշխանաց բռնակալութեանը ենթակայեալ։

Այսպէս ահա արուեստաւոր ժողովուրդը սակաւագոյն ժամանակի մէջ քառապատկեցաւ։ Այս վերելակ շարժումը՝ պատճառ հանդիսացած է արդեանց։ Նորեկները մի անսահման մրցումի կընէին արդէն հաստատեալ գործաւորաց հետ։ Ատի ծագած է ձեռագործի գնոյն մի յարատև նուազումը։ Ահա վարձի այս անարգութիւնն է որ մեծ մեքենագիտութեան և արտադրական ուրիշ գործեաց հրաշալի զարգացմանը կցորդուելով, Գերմանական արհեստագիտութեան վրայ այն նշանաւոր միջազգային մասնագիտութիւնը յառաջբերած է, զոր Պ. Բեօլ՝ Ֆիլատելֆիոյ արուեստահանդիսին Գերմանացի պատուիրակը՝ «գձուձ գնով և գձուձ որակով» սկզբամբ կը նշանակէր։ Ըստ պաշտօնական վիճակագրութեանց՝ գործաւորաց, մանաւանդ Բրուսիացի գործաւորաց մեծամասնութիւնը՝ սովորական ժամանակի մէջ օրական տասն երկու ժամէն մինչև տասն և հինգ ժամ աշխատութեամբ, շաբաթը տասը ֆրանգէն պակաս կը շահին։ Ցագնապալից ժամանակաց մէջերը արտադրութիւնը՝ խիստ շատ անգամ նոյն իսկ արտադրութեան չափազանցութեամբը թուլանայ, գործաւորին վարձը շաբաթը 5 կամ վեց ֆը-

---

ԳԱԹԻԼԻՆ ԳԸԶԸ

(1574 Նէ-Դէրէգան դէվրէ)

Պատէհու պիր աղ տահա եիքսէք պիր սէպէպ տէվամ իթտի.

—Տիշարը չըգմագտան էվվէլ գաբուլը գաբամը՞ն ըլ իտինիզ։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, վէ իքի տէֆա քիլիթլէմիշ իտիմ. . .

—Էյ, քէօշկիւ՞ն գաբուսընը. . .

—Օնու տա գաբամը իտիմ. . .

—Էմի՞ն մէսինիզ. . .

—Քէնտիմին վիւճուտը կիպի։

Մ. Վէրտիէ այաղա գալգը, իտարէխանէյին գաբուսունը աչը վէ տիզգաթը թամմէ իլէ քիլիտի եօգլաղը։

—Հէյ պօղուլմամըշ—տէտի։—Սանտըղըն անախթարընը վէրինիզ պանա. . .

Անտրէ սէս չըգարմագտըզըն անախթարը օնա վէրտի։

Աչիլ Վէրտիէ գացանըն բիրինճ վէ չէլիքտէն մամուլ գաբուսընը աչըգ իչէրիսինէ պիր նազար աթը վէ քիւֆիւրլեր իտէրէք կէրի կէրի կիթտի։

—Զըզտա՞ն—պաղրտը տէհշէթլի պիր հիտտէթ ու զազապլա—չըղտան տա եօգ տըր. . . Պանգնօթլարըմը չալտըղլարը էլվէրմէյօր իտի կիպի, էվրագըմը տա սըրգաթ իթմիշլէր. պու էվրագըն իսկ պանա բէք զիեատէ տէյէրի վար իտի. . .

Վէ սօլկուն պէյնը իլէ վէ թիթրէյէրէք քէնտիսինէ պագմագտա օլան Անտրէյէ տէօնէրէք, իլավէ իթտի.

—Էվրագը՞ նէ եաբտըլար, էֆէնտի. . . ճէվապ վէրինիզ. . . նէ՞ եաբտըլար. . .

—Պանա նէ՞ սօրույօրսընըզ—ճէվապ վէրտի տէլիգանը քէքէլէյէրէք վէ էնտպէնտ օլարագ—սիզէ նէ՞ ճէվապ վէրէսիլիրիմ. . .

Պու տէֆա տախի Մ. Վէրտիյէ տէրհալ սուռգ գանլըլը էլէ պարագ, տէհշէթլի պիր խթիհզա իլէ տէտի.

—Տօղրուտը. . . տօղրու տը, պիլմէզսինիզ. . .

Պու լաղըրտըլարը իւզէրինէ օրթալըղա պիր սուսլըգ հիւքմ իթտի։

Լիւսի տույուլար խտի քի նէֆէսի քէսիլիպ, սյաղընը պթընտան տէօշէմէ տէ կէօշիւպ զայպ օլույօր իտի։—Անտրէ տէհշէթլի պիր բիւյա կէօրմէքտէ օլտուղունա վէ անգարիպ պու բիւյատան ույանաճաղընա քէնտու քէնտուլի գանտըրմաղա չալըլըյօր իտի։

Մ. Վէրտիէ քէլամընա տէվամ իթտի.

—Նասըլ քի կէօրիւյօրսընըզ, էֆէնտի, նէ պու գացա զօրլանմըշ վէ նէ տէ իտարէխանէյին գաբուսունա էլ տօգանտըրըլմըշ տըր. . .

Անտրէ թէքէլլիւմ իգթիտարընը զայպ իթմիշ կիպի պիր հալտէ պուլունտուղունտան, էվվէթ տիմէք իւզրէ պաղըյա պիր իյարէթ իթտի։

—Կէյէն ագչամ պիր աղ վագթ անախթարլարը աճապա պիր եէրտէ ունութտունուզ, պիր չէյ մի եաբտընը՞զ—տէվամ իթտի Մ. Վէրտիէ.

—Խա՞յր, էֆէնտիմ. . . .

—Անախթարլարը քիմնէյէ վէրտինի՞զ մի. . .

—Խա՞յր, քիմնէյէ տէ վէրմէտիմ. . .

—Եանընըզտան չալտըլա՞ր մը. . .

—Խա՞յր, էֆէնտիմ. . .

—Լաքին սըրգաթընն վագը օլտուղունա հիշ շիւպհէ եօգ տըր. . . հիշ պիր եէրի գըրմագտըզընն իտարէխանէյէ կիրմիշլէր. . . հիշ պիր եէրինի զօրլաբ զէտէլէմէքտիղին գացայը աչմըշ վէ սօյմուշլար. . . պու իքի խուսուստա նա՞սըլ օլապիլմիշ տիր. . .

—Սախթէ անախթարլար օլտուղունա հիշ շիւպհէ եօգ տըր—մըրըլտանը տէլիգանը։

—Սախթէ անախթարլա՞ր մը—թէքրար իթտի Մ. Վէրտիէ—պէօյէ իսթէրսէնիզ, բէք էյի, բաղի օլուրըմ. . . լաքին սախթէ անախթարլար եարմագ իսչիւն էն մահիր խրբոզլար պիլէ անախթար տէլիկինին բէսմին ալմալը տըրլար... իմտի պու օտա սիզին մագամը մէմուրէյթինիզ տիր. . . պուրատան պիր եէրէ կիթմէգսինիզ. . . պուրատա պուլունմատըզընը վագթ տա օտալը աչըգ պրագմագսընըզ. . . պու հալտէ անախթար տէլիկինին բէսմի սիզին էօնիւնիզտէ ալընմըշ տըր. . . սանտըղա քիմի՞ն եագլաղտըզընը կէօրտիւնիւզ. . . քիմի՞ իթհամ իտէրսինիզ. . . քիմի՞ն իւզէրինէ չիւպհէնիզ վար տըր. . .

—Հիշ քիմսէնին. . .

—Նէ՞. . . չու սօն կիւնլէրտէ եանի խրբոզլըզընն վուգուրունտան էվվէլքի կիւնլէր կէօրիւնիզէ հիշ շիւպհէլէնէճէք պիր չէյ իլի՞շմէտի մի. . .

—Հիշ պիր չէյ. . .

—Էլհասըլ պու զարիպ, անկաղըմագ, վէ իէյիտիմէմիշ վագտա հագգընտա սիզ նէ՞ իյզահաթ վէրիրսինիզ. . .

—Պիր խզահաթ վէրէմէմ. . .

—Սագընընը, զիրա չէքինտիկինիզ պու խզահաթը թալեպ իթմէյէ հագգմ վար տըր, վէ թալեպ իտէրիմ. . .

—Ա՜հ, էֆէնտիմ, իմքէանը օլմայան չէյին գարշըսընտա նէ՞ եաբագիլիրիմ. . . պաշմ տէօնէյօր, զիհնիմ գարըլըյօր, վէ պէնի իհմաթա իտէն գաբանըզընն իչինէն աճապա տէլի՞ մի օլույօրըմ տէյու քէնտի քէնտիմէ սիվալ իտէյօրըմ. . .

—Է ճանըմ, պէն—պաղրտը Մ. Վէրտիէ կիւրիւլթիւլիւ պիր սէպէք—պու գարանլըղը ըչըգը պուլույօրըմ. . . չիւպհէսիզ սիզ պէնի քէօր զանն իտիյօրսընըզ. . . էյի կէօրիւյօրըմ քի սիզ պէնի ալտատըյօրսընըզ. . . սիզին չէլբաշ տօլապլարընըզը հիշ պիրինէ պէն պատանմամ. . . հէր եալանընըզը ֆարգ իտէրիմ. . .

Անտրէ՝ գարշըսընտաքինին եիւզիւնէ էօյլէ պիր պագտը քի պու պագըլտա բէք տերին պիր հայրէթ կէօրիւնմէքտէ իտի. . . Օ լաղըրտըլարը մէալինի հէնուզ անլամամագտա իտի։

—Պէնիմ եալանլարը՞մ—թէքրար իթտի—պէնիմ եալանլարըմտա՞ն պահս իթտինիզ. . .

—Պէն հէվսինի պիլիրիմ—տէվամ իթտի խանէ սահիպի—պէն օրատա սագլանարագ, կիճէ իշէրի կիրէն խրբոզըն եարտընը իչի կէօզիւմէ կէօրմիւշ կիպիմ. . . սիզ օրատա տէյի՞լ իտինիզ. . . Պու օլապիլիր. . . պաշգա եէրտէ պուլունմանընզա պիր չէյ տէնմէզ. . . Էկէր սիզին էլլերինիզ գացայա եազլաշմամըշ իսկ, անախթարլարընըզ ֆիպի տէյիսինիզ, լաքին անընն եաթաղըսընընզ. . .

Անտրէ տը Վիլէր կէրի կէրի կիթտի։—Եիւզիւնտէ թարիֆի նագապիլ պիր տէհշէթ վէ մէյուսիյէթ էմարէսի կէօրիւնտիւ։ Սաղ էլինին բարմագլարը սրգը սրգը գաբանարագ, կէօմլէյինի երթարլար. Թըրնագլարը կէյսիսինիւ գանաթտըլար, վէ ճան չէքիշէնէրին խըրբոթըսընա պէնդէր պէղուուգ պիր սէպէք Անտրէ չէյլէ մըրըլտանը.

—Եա Բապպիմ, պէնի՞ իթհամ իտիյօրլար. . .

—Պապաճընըմ. . . պապաճընըմ—քէքէլէտի Լիւսի՝—պու տէտիկինիզ տէհշէթլի տիր. . . պապաճընըմ, պունու հիշ տիւշիւնմէյօրսընընզ. . .

(Տէվամ.)

բանքի կիրառայ, առանց սակայն աշխատութեան ժամերը նուազելու։ Ապաքէն գործարանատերք որչափ գործաւոր անօգուտ համարին կը ճամբեն։ իսկ ընթացիկ արտադրութեան համար որչափ բազուկ հարկաւոր դատեն, այնչափը կը պահեն, հիմ բռնելով մի անհատի կարողացած ամէնէն շատ աշխատութեան չափը։

Ուստի որչափ երկար ժամանակ որ մեծ կալուածատիրութիւնը մեր Գերմանիոյ մէջ գոյ լինի իւր նախնի կազմութեամբը, մեր արհեստաւոր գործաւորաց կացութիւնը չպիտի կարենայ բարւոքել։ Աւատականութեան նմանող մի կալուածական դրութեամբ հերկահար գործաւորաց ենթարկեալ այս թշուառ թէութիւնը կոտիպէ զինքեանց քաղաքները տարագրել, և գալ գործարանէն որոնել այն հացը զոր հողագործութիւնը կը մերժէ իւրեանց։ Մեծ արհեստագիտութիւնը՝ իւր փափաքածէն աւելի ստուար քանակութեամբ աշխատաւոր բազուկ կը գտնէ, անտի օգուտ կը քաղէ աշխատողին վարձը շատ վար գընոյ իջեցնելու և վար գնով արտադրելու համար։ Այսպէս օտար երկիրներ կրնայ ստորին այլ ազգեան բերքեր խրկել յորդառատ, և Գերմանացի աշխատողին հոգին հանելով միւս երկիրներու գործաւորաց դէմ մահացու մրցում մը ընել։

Ապա ուրեմն պա՞տ է զարմանալ թէ Գերմանացի գործաւորը կամաւ կը գաղթէ, և կուգայ օտար գործարաններէ կը խնդրէ իւր ուժերը գործածելու մի աւելի արդիւնաւոր պայմանի։ կամ եթէ ստիպեալ է իւր երկրին մէջ մնալ, պա՞տ է զարմանալ թէ կապստամբի և կը դաւադրէ ընդդէմ մի այնպիսի ընկերային վիճակի որ զինքը կը դատապարտէ փոքր թիւը հարստացնելու, և ինքը թշուառութեան մէջ մնալու։

(Շարունակելի)

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԱՏԱՆԱ

Շէհրը մէզքիւրէն տէրճի զըմբնտա աթիտէքի մէքթուպ թարաքիմըղա կէօնտէրիմիշ տիր։

—

ԾԱՆԻՐ ԶԲԵԶ

—

Պ. ԳԱԲՐԻԷԼ ԷԶԱՃԵԱՆ (1)
ԵՒ
Պ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՆ (2)

—

Արգոյ հրատարակիչ,

Զգացողութիւնը որ մարդուս ընատուր ձիրքերէն մին է, և որով կը տարբերի այն անասուններէն, և հայրենասիրութիւնը, որ մարդուս նուիրական պարտաւորութիւններէն մին է, կ'ըստիպեն զիս գրիչը ձեռք առնուլ և արդարութիւնը խօսիլ։

Տէր խմբագիր,

Չ'կայ արդարև աշխարհիս մէջ ամենամեծ և բարձր գիտութիւն մը, և մարդկային ազգին աւելի շահաւոր և օգտաւէտ ուսմունք մը որչափ որ եթէ կարող ըլլայ մէկը ուսանիլ ինքզինքը ճանչնալ։ ինչպէս դիւրին և ամենապարզ կ'երևի մեզ այս, թերևս չատերու զարմանքը իսկ գրաւէ, թէ ինչ դժուարութիւն կրնայ ունենալ մէկը իւր անձը ճանչնալու, քանի որ ինքզինքը լաւ կ'զգայ, սակայն որչափ հաղուագիւտն այս գեղեցիկ գիտութիւնը ազէկ ըմբռնողները։

Մարդիկ իրաւամբ երջանիկ և բարեբաղդ պիտի համարուէին, և աշխարհս խաղաղ և անդորր չրջան մը պիտի ունենար, եթէ իւրաքանչիւր ոք միշտ իւր աչքին առջև ունենար և լիշատակէր այս խօսքը, «Ան՛ձն իմ, ծանի՛ր զքեզ»։

Յայնժամ պիտի չ'տեսնէինք սոսկալի կռիւներու և վէճերու ցաւալի տեսարաններ և իրարու թշնամական ատելութիւններ. այն ատեն չ'պիտի լսէինք նախատալից հայհոյութիւններ և նողկալի խօսքեր. այն ժամանակը ամենուն վրայ մեղմութիւն, քաղցրութիւն հեզութիւն և խոնարհութիւն մը պիտի նշմարուէր. յայնժամ պիտի չի պարծենայինք մեր հարստութեանը, տաղանդին, գիտութեանը, ուժին և գեղեցկութեանը վրայ, երևակայելով թէ կրնայ մեզմէ աւելի հարուստը, տաղանդաւորը, գիտունը, ուժեղը և գեղեցիկը գտնուիլ. այն ժամանակը պիտի չ'պարսաւէինք մեր ընկերը և զայն նախատելու և անոր պատիւը բծաւորելու համար այլանդակ ածականներ արտասանելու համար խղճերնիս զմեզ պիտի տանջէր։

«Ծանիր զքեզ»

Ասիկայ մեզ կը սովրեցնէ ճանչնալ մեր պարտաւորութիւնները թէ առ Աստուած և թէ առ մարդիկ, ասիկայ մեզ կ'ուսուցանէ լաւ ըմբռնել և խորհիլ «չընելու այն բանը, զոր չ'նենք ուզեր որ մեզի ալ ընեն,» և որմէ կը ծնի այն ամէն բարեմասնութիւնները որ ընդհանուր մարդկութեան վիճակը կը բարելաւէ և կ'աղնուացնէ, ասիկայ մեզ կը սորվեցնէ մատուցանել երախտագիտութիւն և փառք առ վերին Տեսչութիւնն։ պատիւ մեծերու և արժանաւորներու, քաղցրութիւն փոքրերու, գութ չքաւորաց և կարեկցութիւն վշտանգելոց։

«Ծանիր զքեզ»

Ասիկայ է որ զմարդ օրինաւոր սահմանին մէջ կը պահէ յաւէտ, ասիկայ է որ օրէնք և պատուիրանք մեծարել կ'ուտայ, ասիկայ է որ մեր կենաց ճամբուն մէջ կառաջնորդէ գեպի բարօրութիւն, ասիկայ է որ կ'ազդէ մեզ ճշմարտութիւնը խօսելու մէջ անվեհեր ըլլալ, արդարութիւնը պաշտպանելու իրաւանց համար զոհուիլ, ինչ ենք և ինչ պիտի ըլլանք։

«Ծանիր զքեզ»

Երանի այն մարդուն որ այս վսեմ և նուիրական խօսքը իւր սրտին մէջ կը դրոշմէ, քանզի անկէց պիտի տեսնէ խղճի խաղաղութիւնը, սրտի և զգացմանց անդորրութիւն մը, անկէց պիտի զգայ աշխարհիս հանդստութիւնը վայելելու շնորհքը, յայնժամ յայտնի պիտի տեսնէ թէ խոհեմութիւնը իրեն առաջնորդ եղեր և իրաւունքը բարեկամ չպիտի ունենայ քնաւին այն դժբաղդութիւնը ինքզինքը ինքնահաւանութեան փոսին մէջ ինկած տեսնելու և իւր ճակատը վատութեան կնիքով դրոշմուած. եթէ թագաւոր մըն է, իւր բարձր աստիճանին մէջ իւր պարտաւորութիւնը ճանչնալով՝ պիտի աշխատի ժողովրդեան վիճակը բարելաւցնելու և զանոնք երջանիկ ընելու. եթէ ազգապետ մ'է, պիտի տքնի ազգին օգուտը ամէն բանէ վերը բռնել, և անոր համար ինքզինքը անգամ զոհել եթէ հայր մ'է, իւր զաւակաց կրթութեանը և դաստիարակութեանը համար մեծամեծ խնամք և փոյթ պիտի տանի. եթէ խմբագիր մ'է կամ հրապարակախօս ուսումնական մը, ազգասիրութիւնը իրեն առաջնորդ, հայրենեաց օգուտը իրեն նպատակ ունենալով, վերջին ճգամբ պիտի աշխատի ազգը լուսաւորելու համար ազգու և քաղցր յօդուածներ յօրինել, ազգային պակասութիւնները խոհեմութեամբ երևան հանել և զանոնք դարմանելու համար ճամբաներ ցուցնել, առանց կրից քընադատաւել, և առանց զայրացման խօսիլ և ամենևին չնեռուիլ իրեն չվերաբերած խնդրոյ մէջ և կամ իր կարողութենէ վեր վիճաբանութեան մը, զոր կրնէն տկարամիտք առանց իրենց չափը և կարողութիւնը ճանչնալու, և դժբաղդաբար այնպիսի ձևով մը որ կարծես թէ միայն նախատելու և իւր ընկերին փառքը ու պատիւը ազատելու համար նպատակ ունենայ։

Իցիւ թէ պարոնայք այն յօդուածներն յօրինած տեղնին ինքզինքներնուն գալով մէյմը խորհեին, քանզի այն տեղը այսպիսի սխալանաց մէջ գլորելու, և անտեղի գրութիւններ հրատարակելու մեծամեծ զգուշութիւններ պիտի ընէին, և խիղճերնին զիրենք պիտի տանջէր մէկզմէկ անպատուելու, և ազէ՛, բարեկամք, ի՞նչ են ձեր իրաւունքները, ի՞նչ են ձեր զենքերը ու փաստերը։

Ոչի՞նչ։

Ո՛չափ ցաւալի է մեզ տեսնել որ ուսումնական ասպարէզի մէջ փոխանակ խնդրոյն վրայ քննադատելու և վիճաբանելու բոլորովին կը շեղին և անձնական պատուոյ մուր կը քսեն. զգոյշ խօսքերը իրաւունք չ'են վաստկցներ, և մարդկութեան անպատեհ կը գտնեմք։ Եւ ինչ կրնայ ըլլալ ձեր նպատակը, ինչ է՞ ձեր դիտաւորութիւնը. եթէ կը փափագիք գրագիտական ասպարէզին մէջ պատուոյ պսակ մը բոլորել գլուխնիդ, և յաղթութեան ու փառաց դրօշ մը անկել, եթէ կը ցանկաք հաշտեանց «մեծադործութիւնները» երդելով Հոմերոս մը երևալ, թերևս գովելի համարուի ձեր իղձն, բայց ո՞ւր են այն ամենահարկաւոր հանգամանքները զորս կը պահանջէ այն նուիրական կրկէսը. այսինքն իրաւունք, արդարութիւն, և ազնուութիւն յորոց ոչ մէկուն ամենափոքր մէկ նշոյլը կը տեսնուի ձեր յօդուածներուն մէջ։

Արդ՝ կը վերջացնեմ խօսքս վերջին անգամ ձեզ յիշեցնելով այն սրբազան խօսքը թէ «Ծանի՛ր զքեզ։» լսեցէք միանգամայն անոր հետ թէ «ուղածը խօսողը չուզածը կը լսէ։»

Թող գիտնան սոքա թէ մենք ինքզինքնիս ցուցնելու համար ասպարէզ չելանք, այլ ժողովրդին ձայնը ընկերութեան արտայայտել թէ երկուսն ալ . . . . ինչպէս կըսէ տաճկական առածը, «պիր խըմիսմ պիր պուրունսուզ, իքի՝սի տե պիրիպիրինտէն ուղուրսուզ։» Արդ՝ այժմ այսչափս բաւ համարելով յաջորդ թղթատարով պիտի բացատրեմ միառմի ցրաց. ընկերութեանց վարժարանաց անցեալն, ներկայն և ապագային յառաջ գալիքը և վարժարանիս արդի մեռեալ դրութիւնը՝ որոնց գլխաւոր պատճառը այս երկու պարոններն են, որոնք գրեթէ վարժարանաց կործանման առարկաներ պիտի ըլլան եթէ տակաւին իրենց այս ապօրինաւոր ընթացքին շարունակեն. Ուստի այս կէտս Միաց. ընկերութեանց արգոյ Տնօրէն ժողովոյ արդար խղճին կը յանձնեմ. այլ եթէ սա ալ իւր քունն չը զարթնու, հետեւանքն թերևս խիստ ծանր ըլլայ։

Արգոյ Տնօրէն, խնդրեմ հաճեցէք երկտողիկ մը նուիրել սոյն կարճ նամակիս, յօգուտ Ատանայի Հայոց մանկտիներու, և այժմէն իմ խորին շնորհակալիքս կը յայտնեմ՝ Ձեզ։ Ա. Շահին

1882 Փետր. 26

—

ԲԱՂԷԷ

—

Բաղէշ մուխպիրիմիզ՝ Միացեալ ընկերութիւնն շէհրը մէզքիւր իլէ Սըղերտտէ վաղը մէքթէպլերինին ակվալի հագդընտա աթիտէքի մալիւմաթը կէօնտէրմիշտիր։

ՎԻՃԱԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

—

ԲԱՂԻՇՈՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սոյն վարժարանի աշակերտաց վերջին քննութիւններն լաղող էին բաց ի 2–3 աշակերտներէ։ Ամ. բողջ աշակերտաց թիւն է 42, որոնք 3 կարգերու բաժնուած են։

—

Գ. ԿԱՐԳ (բարձրագոյն)։—Թիւ աշակերտաց 10։ տրուած ուսումներն են.

1. Հայ. լեզու։ Ճաշակ Հայ մատենագրութեան ց'247։ դասուցաւանդման դրութիւնը նոյն է ինչպէս ի Մուշ և ամէն տեղ։

2. Կրօն։ — Տ. Սարգիսեանի, Յիսուսի մարդարէութիւնք իւր անձին, աշակերտաց, Երուսաղեմի և եկեղեցւոյն վրայ։

3. Պատմութիւն Ազգ.—Ռուբինեանք ց'Հեթում։

4. Աշխարհագրութիւն։ — Եւրոպիոյ բնական մասը և Եւրոպական Տաճկաստանի վրայ պատմական տեղեկութիւնք։

5. Թուաբանութիւն։—Շահու խընդիրներ ընդարձակ. տեսականը մարտին պիտի սկսին։

6. Տաճ. լեզու։—Ինչա Զիւպտէթ ց'15 երես։ հասարակ ընթերցանութիւն և թարգմանութիւն։

7. Ֆրանսերէն լեզու։—Այբբենարանի վրայ հասարակ ընթերցանութիւն։

8. Գեղագրութիւն։ Հայերէն և Ֆրանսերէն։

—

Բ. ԿԱՐԳ։ — Թիւ աշակերտաց 11։

1. Հայ. լեզու։—Մայրենի լեզու Դ. տարի։ նոր սկսած։

2. Կրօն։—Պատմութիւն Աստուածաշունչ Ս. Դրոց ց'Բաղասամ։

3. Պատմ. Ազգ.) Դ. Կարգին հետ
4. Աշխարհագր.) միացած։

5. Թուաբանութիւն։—ցվերջ չորս գործողութեանց հասարակ կոտորակաց։

6. Տաճ. լեզու։—Մէպասայի թալիմը Սիւլեման—հասարակ ընթերցանութիւն։

7. Ֆրանսերէն լեզու։—Դ. Կարգին հետ միացած։

8. Գեղագրութիւն։

—

Ա. ԿԱՐԳ։ — Թիւ աշակերտաց 21։

1. Հայ. լեզու։—Մայրենի Լեզու Բ. տարի ց153 երես։

2. Կրօն։—Մանր ուսմունք Մարկոսեանի ց142 երես. առակներ գրաւոր կերպով։

3. Պատմութիւն Ազգ. —Մարգպանք ց'Յովհ. Սմբատ, Բագրատունիք։

4. Թուաբանութիւն։ — Հիմնական չորս գործողութիւնք ց'բաժանումն։

—

ՍՂԵՐԴԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սոյն վարժարանի երեսմեայ հարցաքննութիւնք յաջողութեամբ կատարուեցան թէ գրաւոր և թէ բերանացի։ Աշակերտաց թիւն է 68, չորս կարգերու բաժնուած։

Ա. ԿԱՐԳ Բ. ԲԱԺԱՆՈՒՄ։—Թիւ աշակերտաց 9. աւանդեալ ուսումներն են.

1. Հայ. լեզու։—Հասարակ ընթերցանութիւն, Մայրենի Լեզու Ա. տարի ց76 երես, բառերու իմասաը սորվելով և ըմբռնածնին գրելով և քերականական տեղեկութիւնք ց'վերջ գոյականաց,

2. Կրօն։—Քրիստոնէական Մարկոսեանի ց'74 երես, Մկրտութիւն Յիսուսի։

3. Ազգ. Պատմութիւն.—Համառօտ, ց'Մեծն Տրդատ։

4. Տաճ. լեզու։ — Ինչա Զիւպտէթ. հասարակ ընթերցանութիւն և ուղղագրութիւն։

5. Թուաբանութիւն։ — Հիմնական խնդիրք չորս գործողութեանց, մինչև բազմապատկութեան գ. պատահումը։

—

Ա. ԿԱՐԳ, Ա. ԲԱԺԱՆՈՒՄ, — Թիւ աշակերտաց 23։

1. Հայ. լեզու։ — Հասարակ ընթերցանութիւն և գիր, կարդացածնին ըմբռնելով, պատմելով և գրելով։

2. Թուաբանութիւն։—Եօթ թուանշաններով թիւ գրել և կարդալ։

—

Բ. ԿԱՐԳ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ։—Թիւ աշակերտաց 26։

Հասարակ ընթերցանութիւն հեգելով, բառերու նշանակութիւնը սորվելով և կարդացածնին ընդօրինակելով։

—

Ա. ԿԱՐԳ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ։—Թիւ աշակերտաց 10։

Բերական, միավանկ բառերը հեգելով կարդալ և գրել։

Սոյն վարժարանը 7–8 ամիսէ ի վեր բացուած է. տեղացիք ասկից յառաջ վարժարանի երես տեսած չունէին. Հայերէն չեն գիտեր։

Սղերդի աշակերտք այսքան կարճ միջոցի մէջ սկսած են խօսիլ Հայերէն. դասերնին կրնան լաւ ըմբռնել և բացատրել որքան կարելի է, քանի որ տակաւին իրենց խօսելու կարողութիւնը այնքան ընդարձակուած չէ։ Տղայոց Հայերէն խօսակցութիւնը պատճառ եղած է տեղական ժողովրդեան համակրանաց և երախտագիտական զգացմանց առ Միացեալ ընկերութիւնն։

ՄԻԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

—

Բէթէրսպուրկտան եաղլարընա կէօրէ, Իքինճի Ալէքսանդրը վէֆաթընա միւսաարֆ օլան մարտ 1ինճի կիւնիւ Ռուսիանըն պիլ ճիւմլէ քիլիսէլերինտէ ճէնազէ տուալարը օգունուպ սապահ սաաթ 11 տէ Բէթէրսպուրկըն իչ գալէսի իպատէթխանէսինտէ գուտտասը չէրիճ թագտիս օլունարագ, իմբերաթոր վէ իմբերաթորիչա իլէ պիլճիւմէ խանէտանը իմբերաթորի ազալարը վէ մաեթը մէվճուտարը Դաթէրին գանալընին իթթիսալինտէքի քիլիսէեէ կիտէրէք, օրատա թագտիս օլունան իքինճի պիր գուտտասը չէրիճտէ պիլճիւմէ ժէնէրալ վէ մէմուրիյն իլէ պէրպակը հազրը պուլունմուշլար տըր։

—

Էւրոբա կաղէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, ժէնէրալ Սգոպէլէֆին Ալէքսանդար ալէյհինտէ իյրատ իթթիրի նուիթգլարտան ազալը չիմիյէ գատար Ալէքսանդրա զապրթանընտան 43 քիլի ժէնէրալը մումմիլէհ իլէ տուէլօ թէքլիֆ իթմիշլեր տիր։

—

Պուլկարիսթան բրէնսիպին եավէրը հարպը Բէթէրսպուրկտան Սոֆիյա ավտէթ իտէրէք, Զարըն խաթթը Լէսթի իլէ բրէնսէ պիրնամէի մախսուս կէթիրմիշ տիր։ Բրէնսին բուլիթիդասը Սոֆիտտա Ռուսիա գոնսուլոսը Թարաֆընտան մուախէզէ օլունտուղու հալտէ, Զարըն մէգքիւր նամէսինտէ թահսին օլունմուշ տըր։ Պինտէն ալէյհ գոնսուլոսը մումիլէյհին ազի մէմուլ իսմիշ։

—

Թէհէրանտան 17 մարտ թարիխլի Ա. Ֆ. Ռ-ՆԷ նամ կաղէթայա եաղըլըրընա կէօրէ, Էյուպ խան՝ պիր մըդտար մայթի իլէ թէհէրանա կիթմէք իւզրէ Նիշաբուրա մուվասէլէթ իթմիշ տիր։

—

Լոնտրա շուրայի պահրիյէսի պուսէնէ իքի եէնի զըրհը ինչա իթտիրմէեէ գարար վէրմիշ տիր։ Ինկիլիթերրանըն սէֆիրինի պահրիյէսի պունտան պէօյլէ 43 թոնէլաթօլըգ եէնի թօբլարա թէհհիզ օլունճաղ, վէ պու թօբլար՝ հէր հանկը պիր սէֆիրինէնին զըրհընը տելիպ կէչէճէքլեր տիր։ 1000 մէթրօ ուզագրգտան կիւլլէ՝ 22 բարմագ տէմիրի վէ 19 բարմագ տա չէլիկի տելիպ կէչէպիլէճէք տիր։ Մարտըն 31 ինտէ Ինկիլիզ տոնանմասընտա 504 միթրայէօզ նորտէնֆէլտ վէ 200 միթրայէօզ կարներ ուսուլինտէ թոք պուլունաճաղ տըր։ Ինկիլիթերրա՝ չու սըրատա 300 թօրբիլ վաբօրընա մալիք օլուպ, սէնէ պաշընա գատար տիկեր 260 թօրբիլ վաբօրը տահա եաբըլաճաղ տըր։

—

Կերէք եէվմի վէ կերէք մուվագգաթ կաղէթալարընտան ատէտի 34247 ատէտ օլուպ, պունլարընն չըգարտըգլարը նիւսխէլէրին մըգտարը տախի 10,592,000,000 ատէտ պալիզ օլույօր։ Եանի քիւրբէի արդտա պուլունան նուֆուսընն հէր պիրինէ 6 նիւսխէտէն զիյատէճէ իսապէթ իտէյօր։

—

Ֆալմացիատա վաղը Ռիղանո չէհրինտէ պաղը կէնճլեր պաշլարընա Դարատաղ բրէնսինին նամը իլէ Սալվլարա մախսուս չաբգալար գօյմուշ օլտուգլարընտան, Ավթրիա հիւքիւմէթի մէգքիւր չաբգալարընն իսթիմալինի մէն իյլէմիշ տիր։

—

Բանսլավիսթ բուլիթիդասընը մուախէզէ իթթիկի իշին տէֆթէլա հիւքիւմէթին բէնչէի չիտտէթինէ տիւչար օլմագ թէհհտիտի ալթընտա պուլունմուշ օլան կուլկաղէթասը եէնիտէն բանսլավիսթլէր ալէյհինտէ չէտիտ լիսան իսթիմալինտէ պաշլամըշ տըր։ Մէզքիւր կաղէթա ախիրէն եաղարը պէկցիլիւք պիր պէնտինտէ իքիթաթէրէճէ վաթանէրվէրլիքլէ Ռուսիայը սիլահա տավրանմայա թահրիք իտէնլերի թագտիհ վէ մուախէզէ իտուպ տէյօր քի, Ռուսիա տէվլէթի իշին Ալէմանիա ալէյհինտէ մուհարէպէ իթմէքտէն տահա տէհշէթլի վէ տահա մուճիպը թէէսսիֆ պիր շէյ օլմագ։

Կուլ. կաղէթասը՝ տէրհալ պուիհթիյաթսըզ թէվպիխաթընտան տօլայը միւճազաթ կէօրմիւշ տիր։ Շէօյլէ քի, տախիլիյէ նազրը գօնթինենթիէֆ մէզքիւր կաղէթանըն սօգագտէ նիւսխէ իլէ սաթըլմասընը մէն իթմիշ տիր։

—

Խրամէթը ասքէրիյէյի ճէպրէն թիւրքմէն էհալիսինէ գապուլ իթթիրմէք խուսուսընտա Ռուսիա հիւքիւմէթինին վէրտիկի գարար՝ եերլի էհալի թարաֆընտան սուի թէկագը օլունմուշ օլուպ, թիւրքմէն ռուսիասը իլէ թէքէլիլէր թէտպիրը մէզքիւրը մէվգիի լիֆրայէ վազընա մուավէնէթ իթմէյէճէքլերինի սուրէթը գաթիյէտ պէյան իթմիշլեր տիր։

—

Ինկիլթերրանըն սօն Մավի ֆիթապը՝ հուտուտ թալինիյէ թաստիգ զըմբնտա Ռուսիա իլէ Իրան արասընտա գէկտ. 21տէ թէհէրանտա իմզալանան պիր ահտնամէնին սուրէթինի հավի տիր։ Եէնի խաթթը հուտուտ՝ Շաթա գատար Ալթրէք նէհրինին պալընտա կիտուպ, օրատան խօժգ, Գալա վէ Սօմպարա սաբար, վէ Գարիգալայը Ռուսիայա պըրագը։ խաթթը մէզքիւր տաղ թէրէլէրինտէն կիտուպ, կէօք թէրէնին 20 միլ մէսաֆէտէ ճէնուպ ճիհէթինտէն վէ Ասգապատրն 7 միլ մէսաֆէտէ ճէնուպ ճիհէթինտէն կէչէր, վէ կավէրին 20 միլ մէսաֆէսինտէ շարգ ճիհէթինտէ վագը Պահատօրմէզ գարիյէսինէ գատար կիտէր։

Իրան՝ ժէրմագ վէ Քիլքիլիպ էյալէթլերինի թախլիյէ իտուպ, լաքին Ռուսիա օրատա խաթիհքատմ եաբամայաճաղ տըր։

Ռուսիա իլէ Իրան՝ իքիսի տէ, թիւրքմէնլերին սիլահ միւպայէասընը մէն իթմէկէ թատհհիւտ իտէրլեր։

Պու ահտնամէ իմզալանարգտան 4 այ սօնրա թատիգ օլունմագ լազմ տըր։

—

(1) Կիլիկիայէն Փոռնզ լրագրոյ թղթակից «Ապտակ» և Գ. Էզահեան ստորագրով։

(2) Կիլիկիայէն Մանրամէջ էջիւռ լրագրոյ թղթակից «Օշին» և «Զաւէն» ստորագրով։

Պունտան 2 սենէ մուգատտէմ Գաստրքէօյտէ Մօտտա Պրունընտա պիր Բում պպղէվան իւէ գարբրսը. Նրն պօղպղանմը՝ վէ ինքի մախտուվարբնրն տա պիրի խանչէրլէ բարչա բարչա օյմուշ վէ տիկէրի պղողուշմուշ օյտուգլարը հայտէ նաշէկէրի պղողունմուշ օյտուղունը, վէ պու. տէհշէթլի ճինաեէթին ֆիաիլլերի բէք չօգ արանբրմը իսէ տէ, նիհայէթ պուլունամայրպ անճադ պիր դաչ մուհաճիր թէվգիֆ օյունարագ պու ճենչէթի միւսպիթ մրգտարը քէսֆի ալեարլ վէ էմարեէրը մէվճուտ օյտարրընտան, անչէրին տէ սէպիլլերի թախլիյէ օյունմուշ օյտուղունը կաղէթա օգուչանլար տերխաթբը իտէպիլիրլեր։

Պու տէֆա օլ պապտէ ալտրղըմրզ մալիւմաթը ճէտիտեէ կէօրէ, կէչէն բէնճէնպահ կիւնիւ իքի մուհաճիր Գաստրքէօյտ պիր մէյլանէտէ եէքտիկերիրլէ միւճատլէ իտէր իքէն, պիրի տիկերինէ պիլիթիւն եարարգլարընը մէյտանա չրգարաճաղընը մագամը թէհլիտտէ պէեան իթտիքտ։ մերգում մուհաճիր տախի՝ բէֆինինէ խիթապէն, պու թէհլտտաթընը հէման իբրա իթմէսինէ մէյտան օգումուշ, վէ 1879տա Մօտտա Պրունընտան իբրա իթտիկի գաթլ մատտէսինի բօլսէ զամմազլայաճաղընը իւալէ իթմիշ տիր։

Պունլար պէօյլէճէ միւճատլէտտէ իքէն պիր խաֆիէ պիլիթիւն պու լագբրտրլարը իչիտուպ տէր. հալ Գաստրքէօյ բօլիս միւտիրի Թահիր պէյէ իվպարը քէֆիկէթ էյլէմիշ, վէ վագթ դայպ իթմէքսիզին պու իքի մուհաճիր թահթը թէվգիֆէ ալընմըշլար տրը։ Պու մուհաճիրլեր՝ հապս օյունունճա վազաահ մէզքիւրէյի թէմամըշլա նագլ ու իգրալ իթմիքլէրինաէն, տիկեր գաթիրլէրը տախի թէվգիֆ օյունմուշլար տրը։

Մերգում մուհաճիրլերին իգրարրլարընա կէօրէ, պունլար՝ 4 քիշի օյուպ պէտպախթ Բում պաղչէվանը եանընտա չարըշագտա իքէն, կիճէյլին օտաարնա կիրիպ թօքլամըշ օյտուղու ադչէյի քէնտիլերինէ վերմէսինէ պաղչէվանտան ճէպրէն թալէպ իթմիշլեր։ պաղչէվան իսէ՝ քէմալը չէճաաթլա քէնտիսինի միւտաֆաա իտուպ, եօլսէդանէ եվվել պու մուսալլաթլարը պիրինի գաթլ իթտիր, վէ տիկէր պիր հայտուտը 3 քարմաղընը քէսմիշ տիր։

Պու մուհաճիրլեր՝ բարալարը չալտրգտան ասնդրա քէնտի բէֆիկլէրլինին նաչընը տախի պէրտպէր կէօթիւրլիպ վէ գրլրա պաղը օյան պիր գալրը սէօքիպ տէնիզ տօղրու այլմըշլար, վէ մէզքիւր նայը տէնիդին օրթասընա ալմըշլար տրը։

Ինչէ օ վագթ բօլիսին իճրա իթտիկի թահգիգաթտա գան իգլէրի պուլտուղու տա իչին պէօյլէ օյմասընա պիւսպիլիթին հիւքմ իտէր։

ԹԻԼԷԿՐԱՖ

Ամ.-ս Հալ.

Ամթինա 24 մարտ

Մէճլիսը մէպուսանտա էյալաթը ճէտիտէնին մէմալիքը Եունանիստան իթիհազընա տարը օյան գանուն լայիհասը միղաքէրէսինէ տիւնքի կիւն պէտ օյունմուշ, վէ պու միղաքէրէ բօլիթիգա ըէնկնի ալմըշ տրը։

Մ. Գումունտուրօս վէ Զիմանբուլ վէ Տէլեանի՝ Օսմանը վէ Եունան մուգավէէնամէսինին գապուլի վէ մէճլիսը մէպուսանը թաթիլի միւնասիպ օյամայաճաղընը իտտաա, վէ էյալաթը ճէտիտէնին իլհագընա տարը գարարնամէլերինին իլղասընը թալէպ իլէմիշլեր տրը։

Պու կիւնքի իճթիմատ Մ. Գումունտուրօս՝ Մ. Գոնթասթավլօսա ճէվապէն, ինկիլթերրանը պիլէ տիւէլը մուագզամա մուվաֆագաթընտան այրըլմամագ էֆքէարրնտա պուլունտուղու մալիմ օյամասը իւղերինէ, Եունանիստանը 23 մայիս 1881 թարիխի մուգատտէլէնամէյէ վագը իմզասա մէճ պուր օյտուղընը պէյան, վէ Լօնտրատա Մ. Գոնթասթավլօսին օէէրի պուլունտուղու սրբատա ինկիլթերրա թարաֆընտան Լունանիստանա իմտատ իւմիտինի կէօրտկի հալտէ, հիւքիւմէթը մէթպուսասընա խասպէր վերմէմէսիյէ խիլաֆը վագիթէ հարէքէթատ պուլունտըրընը պէյան իլէմիշ տիր։

Գապինէթօ բէխսի Մ. Թրիգուբի՝ Եունան հիւքիւմէթինին մուհարէպէի 23 մայիս թարիխլի մուգավէէնամէյէ թէրթիհ իթմէսի լազըմ կէլէճէկինի, վէ տէվլէթլեր Եունանիստանընն ճիտատէն հարպ ազմինատ պուլունտրընա գանի օյտուղտրը, հալտ՝ Էկրօքատտա պիր մուհարեպէ ալգամագ իւզրէ, տէվլէթը Օսմանիյէլի Պերլին ահտնամէսինի թէմամըյլա իճրայէ մէճպուր իտտէճքէրինի տերմէյան էյլէմիշ տիր։

Մ. Թրիգուբի՝ Գումունտուրօս գապինէթօսընն բօլիթիգասընը թագպիհ իլէ հուտուտա մէսքէնինին խիլաֆը մէմուլ սուրէթատ ֆաալընտան տօյայը Եունան միլլեթինին էքսերիյէթի նամընա բրօթէսթօ իյէմիշ տիր։

Մէճլիսը մէպուսանտա էքսերիյէթ՝ հիւքիւմէթ թարաֆընտան վերիլէն գանուն լայիհասընն գապուլինէ ֆէյյալ տրը։ Հարպկիէ նազրրը միրալայ Գարահոգաքինին իսթիֆա իթտիկի չույու պուլմուշ տրը։

Բարիզ 25 մարտ

Ֆրանսա ճիւմհուր բէիսինին տամատը Մ. Վիլսօն՝ մէճլիսի մէպուսանտապիւտճէ էնճիւմէնինէ բէխս ինթիխապ օյունմուշ տրը։

Գօրսիգտատա Գոլթէ չէհրի պէլէտիկ բէիսի Մ. Օրտիճի՝ Զանագ գալէտէ Ֆրանսա գօնսօլօսը վէքեալէթինէ թային օյունմուշ տրը։

Տըպլին 25 մարտ

Իրլանտատա կալուէ նամմահալտէ պուլունան ինկիլթերրա ասքերինին 84ինճի վէ 88ինճի բիյատէ ալայարը պէյնիտտէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու սրգ սրգ գավկալար վուգու պուլմուշ տրը։ Տիւն ագչամ 88ինճի ալայտան 100 նէֆերգեաչասընն իրլանտա» սէտալարըյլա 84ինճի ալայը գարագալարը իւզերինէ հիւճում իթմիշլեր տիր։ Իքի թարաֆտան պիր չօգ նէֆէրլեր մէճրուհ օյմուշլար տրը։ Ասաքիրը մերգումէ թահթը նէգարէթէ ալընմըշ տրը։

Բէթերսպուրկ 25 մարտ

Նօվօսթի կազէթասը՝ թիւրքէոթան էյալէթի թէնսիգասընը թէագիգ իտէճէք իւզրէ, ժէնէրալ Սգօպէլէֆին թահթը րիսէթինտէ պիր գօմիսիօն թէչքիլ օյունտուղընը պէյան իտէյօր։

Վիէննա 25 մարտ

Բէսի բաշօրթարա նէգարէն Հէրսէքտէ եալընըզ պաղ քիչինք չէթելեր գալմըշ տրը։ Պու չէթելեր՝ ասքերէ գարը մաղլուպ օլմագտա տրը։ Ասիէրին պէօյնճէք չէթելերի գալմամըշ տրը։

(Պա-ասպահ կէրն Ռելեէ-ֆլոր)

Բէթերսպուրկ 26 մարտ

Էվվելկի Ռուս. կազէթասը տիյօր. «Անէմանիա իմբերաթօրընն եէվմը վէկատէթի միւնասէպէթիլէ մարարն 22ինտէ քէչիսէ օյունան պիր զիյաֆէթտէ Զարը իմբերաթօր Գիլեօմ ազգընա իթտիկի իտտարէի ագտաա՝ Անէման զապրքանը Թարաֆընտան խապիսանէ վէ միւվէտատէքարանէ թէկագի իտիմիշ օյմաղլա, պու խուսուս՝ Ռուսիա իւէ Անէմանիայը պիրլէշտրէն տօսթլըգ վէ մուհապպէթին պէրտէկամ օյաճաղընը ֆէօսթէմբէքտէ։ Վէ Ռուս օրտուսընտա իճրան հիւքմ իտէն հրսսիյանթը իսպաթ իթմէքտէ տիր։»

ԻԼԱՆԱԹ

Շեհիր էմանէթի մէճլիսինտէն

Կէլէն իլան

Տօյմա պաղչէ վէ եէտի Գուլէ կաղխանէլերինտէ հասբլ օյան կագ պօյասը պիր սենէ միւտտէթլէ վէ չէրեաթը մուայլենէ իւէ պիլմիւզայտէ թալիպլենէ սաթբրաճաղընատա, վէ մարտըն 23ինճի ալը կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէկինտէն, թալիպ օյանլար միւտտէթը մերգումէ զարֆընտա թէմինաթ ազչէերիյէ պէթապէր Շեհր էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օյունուր։

13 մարտ 98

2—1

Բէզա

Տօյմա պաղչէ կաղխանէսինտէ թէրաքիւմ իթմիշ օյան պին գբլյէյէ գարիպ տէմիր վէ մատէն վէ սաճ բարչալարբլյա սաիր խիւրտէ եէնա չէրեաթը մուայլենէ իւէ պիլմիւզայտէ թալիպլենէ սաթբրաճաղընատա, վէ մարտըն 22ինճի բաղրը իրլէսի կիւնիւ գարարը գաթսի վերիլէճէկինտէն, թալիպ օյանլարը թէկմինաթ ազչէերիյէ պէրապէր միւտտէթը մերգումէ զարֆընտա Շեհր էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օյունուր։

13 մարտ 98

2—1

ԻԸՏԻՎԻՑԷ ԲՕՍԹԱ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ ԻՏԱՐԷՍԻ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷՆ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷՑԷ ՎԷ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷՏԷՆ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹԷ

ՀԱՅԹԱՏԱ ՊԻՐ ՔԷՐԲԷ ՏՕՂՐՈՒՏԱՆ ՏՕՂՐՈՒՑԱ ԻՇԼԷՐ

ՄԹԱՄՊՕԼՏԱՆ ՀԱՐԷՔԷԹԻ

Հէր չարլէնտէհ ոէշանլարը վուգու պուլուր, վէ Զանագ Գալէ, Միտիլլի Իզմիր վէ Բիրէյէ օղրար։

ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՑԷՑԷ ՎԻՐՈՒՍԻ

Հէր քալար էրնէսէ ասպհլարը վուգու պուլուր, վէ 4 պուչուգ կիւն իճրաի սէյրեահաթ իտէր։

Մ-ԼՀԱՅԼԻ. — Բուչէր գաբտանընն սիւվար օյտուղու Պէհչէրա վաբօրը՝ ալաֆ մարտրն 29ընճը չարչէնպիհ կիւնիւ էօյլենտէն սօնրա ալաֆրանկա սասթ 4տէ հարէքէթ իտէճէք տիր։

Նօյճու կլէ էմրատա նավլունը վէ սայիր մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէր Ա.Թամպօլտա Պաղչէ գաբուսընտա Ա.հմէտ Բահիմ բաչա խանընտա վագը չիրբէթը մէզքիւրէնին իտտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

ԷՕՄԻՐ ՄԻԿՈՒՐԹԱՄԸՆԱ ՏԱԻՐ

ՎԻԷՆՆԱՆԸՆ ՄԻԼԼԷԹ ՊԱՆԳԱՍԸ

Ինչպու պանգա էօմիւր պիկուրթասընտան մատատա, չօճուղլարըն պէօյիւմսինէ գատտար պիր սէրմայէ բէյտտա իթմէք իւղրէ աղչէ տախի գապուլ իտէր։

Պա-պանգա Ա-ոբրէա գոբէյէ Նէղբէրինէ 1869 յունէ 8 վէ Մոնթրէալ Ընճբէրի Նէղբէրինէ 1870 օքտոպտ 27 Բրէյեկէրեվ վէ 747/640 Նօվէմբրը էվ Էմրէյալ-ոբ Ինմէ տիր։

Մէզքիւր պանգա՝ ինսանրն էօմրիւնիւ մուայյէն իբրամպէյէրվէ վէ քեանգիֆեի չէբաթը մալիմէ իլէ սիկուրթա իտէր։ Եանի էօմրիւնիւ սիկուրթայա գօյմագ իսթէյէն ատէմ կերէք հէր նէ վագթ վէֆաթ իտտէր իսէ, վէ կէրէք սիկուրթա միւտտէթինէն սօնդրա սաղ գալը իտտէ, պու պանգա օ ատէմին թային իթտիկի մրգտար մէպլաղը, վէ օրթագալը օյան սէրմայէլերի սիկուրթա իտէր։

Մէզքիւր պանգա՝ թալէպ օյունան թաղմինաթը, ասլա թէնգիհ վէ թէնեկի իթմէքսիզին սէքիզ կիւն սօնդրա թէեակէ իտէր, վէ ինսանիյէթ բէրզվէրլիք գաֆախինէ թէվֆիգէն, քէնտի միւթէրիւէրինէ բէք միւսահա ալարլար վագ էյլէր։

Տահա զիյատէ մալիւմաթ վէ թաֆսիլաթ ալմագ իչին Ա.Մէնդիտ բէք չօգ լիսանտա բիսալէլեր թէտարիք իթմիշ տիր։

Թէ-ուէ-ոբ Վէ Մբբը Էվ-ոբ գալլբա ասէրնէ

Ա. ՀԼԻՖԹԷՐ

Գալաթատա Գարաքէօյտէ պիրանընն գարշրսրընտաքի տարիշնին խքնճի գաթրնտա 13 նօմէրօլու օտատա։

ՍԻՆԱՊԵԱՆ ՎԻԶԵՆ ԷՖԷՆԴԻՆԻՆ

ԻՔԻ ԳԱԲՈՒԼՈՒ

ԷՄՊԱՔԱՆԹԱՆ

Ն՝. 32 ՀԱՄԻՏԻՑԷ ԹԻՒՐՊԷՍԻ ՃԱՏՏԷՍԻ Ն՝. 32

ԴԱՅԷԹ ՄԻԻՖԻՏ ՊԻՐ ԻԼԱՆ

Տէրսաատէթտէ Պաղչէ գաբուսընտա Համիդիյէ Թիւրպէսի սրբասընտա վագը օյուպ, եւրպ սէնէյէ գարիպ պիր զէմանտան պէրու Սինապեան սիսիլէսի թարաֆընտան իտտարէ օյունարագ Տէրսաատէթտէ ֆէնինը սբէարրինէ մերքէզի մերթեպէսինէ կէթիրիմիշ վէ էլեէվմ ֆէնինը մէզքիւրտէ մէհարէթ ու պէհրէսի միսէլլէմ օյան Սինապեան վիշէն էֆէնտի եէտը իպարէսինէ ինթիգալ իթմիշ պուլունան Իբի ԳԱԲՈՒԼՈՒ նամը իլէ միւթէհէր էզգախանէ՝ պուտնա զէմանտան պէրու էպնան վաթան հագգընտա սէպգաթ իտէն խրտիմանը պիր գաթ ատահա գուվվէթ վերմէք իչիւն, պու քէրրէ խասսէթէն էյրրօքանը էն զիյատէ մէշհուր ֆապրիգալարընտան խալիս վէ թազէ նէվինտէն հէր նընա էզգալար հէլպ իթտիրմէք օյմաղլա, ֆէնինը մէզքիւրէմ տէթարէս օյտուղու շու թէսհիլաթտան տօսլաը, քէնտի բաղպէթլու միւթէրիւէրինի եարատաղը մուալէհաթընն կէրէք նէֆասէթ ու խալսէթինճէ վէ կէրէք ֆէյսթընճա պիր գաթ ատահա խօշնուտ իտէճէկնին իլան իտէր։

Պունտան պաղգա մէզքիւր Իբի ԳԱԲՈՒԼՈՒ էզգախանէտէ, սալարատա պուլունսան քէբէքլէրին տէֆի իչիւն Օ ՏԻՒ ՍԷՐԱՑ ԱՆԹԻԲԻԹԻՐԻՑ Վ. ՍԻՆԱՊԵԱՆ, վէ սուուպէթը հազմ վէ զաֆը միտէ վէ իւէլը միւզմինէտէն գալմըշ օյան զաֆը պիտնէ վէ ֆագրիւլտմ իլէթլերի իչիւն ԷԼԻԲՍԻՐ ԹՕՆԻԳ ՖԷՊՐԻՖԻՒԳ ՏԸ Վ. ՍԻՆԱՊԵԱՆ նամբրը իլէ մուամպէյէ Սինապեան Վիշէն էֆէնտինին թէրթիպգէրտէսի օյան մուալէհաթ տախի ֆիյաթը մագթուէսիյէ ֆիրտէսի օյունտուղու կիպ, սաղգրան մուալէհէսի վէ պալըգ եաղընն էն խալիս նէվի տախի պուլունտուղու խասսէթէն իլան գալընը։

Զէյլ.—Մէզքիւր էզգախանէ իտարէսի՝ պիր թագմ էզգախանէլերին Իբի ԳԱԲՈՒԼՈՒ էզգախանէ կէօյա քէնտիլերի օլմըզը պէյանը իւէ էհալեյի խլֆալ իթմէք սախթէքեարլըզընտա պուլունտուզլարընը խապէր ալմըշ օյմաղլա, էհալինին պունա տզգաթ իթմէլերինի, վէ պունուն իչիւն քէնտի տիւքքեանընն միւթէատտիտ եէրլէրինէ Իբի ԳԱԲՈՒԼՈՒ իպարէսինի նազգ իթտիրինի իսթար իտէր։

ԲԱԲԱՏՕԲՈՒԼՕ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻՆ

ԷՆՎԱՅԻ ԻԲԷԲԼԻ ԳՈՒՄԱՇԼԱՐ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Բաբատօբուլօ պիրատէրլէր՝ ախիրէն Լիօնը էն ալա ֆապրիգալարընտան քիւլլեյէթլի էնվա իբէլի գումաշլար, վէ Բարիզէն եէնի մատա գումաշլար, վէ մօպիլա վէ գանաբա վէ սարիբ տէօշէմէսի իչիւն միւխթէլիֆ իբէլիլերը կէթիրթմէք օյտուղլարընը բայիթախթը միւհիթէրէմ էհալիսինէ վէ քէնտի միւթէատտիտ միւշթերիլերինէ իլան իթմէքլէ քէսպը ֆախր իտէրլեր։

Մուամպէյէհիւմ պիրատէրլերին չօգտան պէրու էվրօքբա իլ պիր խայլի մուխապէրէլէրի պուլունտըզը էհալիսէ, պունլար՝ մալլարընը բէք էհվէն վէ վիւնասիպ ֆիյաթլա սաթարդըզը ճիհէթլէ, էհալինին՝ քէնտի տիւքքեանընը քեմայր էմիխէթլի թէշրիֆ իտէճէկինի իւմիտ իտէրլեր։ Մէզքիւր տիւքքեանընը՝ 4,6, 31, վէ 33 նիւմէրօյը օյտուգլարը հալտէ Սթամպօլտա Ֆարշրսի Բէպիրտէ Գալըրագճըլար պաշընտա, վէ մաղազանընն պիրի տէ 21 նիւմէրօյը օյտուղու հալտէ Փիւրքճիլեր իչինտէ պուլունուր։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 25 Մարտ.

Ինկիլ. էհսամը Ինկ. Լիր.	101- 1/4
Օսմ. էհսամը աշբլարը	11- 7/8
» » գարանտը	12-
Իսթիգրազ 65	14- 3/4
» 69	13- 1/4
» 71	68-
» 72	24-
» 73	12-
Օսմանլը պանգասը	19- 1/4
Մըսրը տուլուն. մութա հրաէ	66- 3/8
» իմթիյազը	39- 1/8
Բուլգարա իսթիգրազը	85- 1/2
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վաստէ	–

Փարիզ, 25 Մարտ.

Ֆրանս. էսկ. 3 % Ֆր.	82-95
» » 5 գրօնուզ	118-80
Օսմ. էհսամը աշբլարը	12-10
» » գարանտը	12-25
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	78-
» 69	66-
» 73	60-
Մըսրը ֆօնտ. մութա հրաէ	336-25
Գրէսա Լիօնէ	780-
Օսմանլը պանգասը	750-
Բուլգարա չրմէնտրֆերի	50-12
Իթալիա էհսամը	89-15
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վաստէ	25-30

Վիէննա, 25 Մարտ.

Ամէրօ Ֆիորին	–
Բուլգարի չրմէնտրֆերի	–

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էհսմ. ուտ. տիւն ագչ. գաբ.	13- 7
Պու սապահ աշբլարը	13- 7
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 %. Ֆ.	77-
» 65 » 6 %. Ֆ.	84-
» 69 (Բրինտ) 6	65-
» 72 (Պօնտիս Թրէյտ)	25-50
» 73 6 %. Ֆ.	60-
Բուլգարի չրմէնտրֆեր 3	50 25
Ագճէ Ֆիորին	09-
Բէրօր Գրչ	28-
Հէվալէսիզ »	32-

ՊԱՆԳԱ ԱԳԻՍՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	6-35
Սամսպոլ պանգասը	10-10
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-50
Թրամվայ	3-60

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԳԻՑՈՒԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշան	Ղ. Ֆր.
Գէյաղ մէճիտիյէ Ֆարդը	107-38
Մէթալիք »	205-
Գէչլիք »	203-
Ալթըլըգ »	125-
Գաֆէր »	660-
Գայմէ »	850-
Ինկիլիզ լիրասը	110-10
Ֆրանսզգ ալթունու	87-26
Փոլ	90-04
Գրիվից ալթունու	51-
Գարպոն գայմէսի	9-

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ ԳՈՒՎՎԷԹ

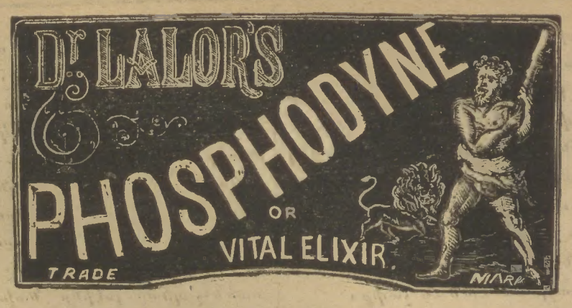

ՅՈՒՂԻՄ ՎԷ ԹԻԼԻՍԻՐ

Տօղթօր Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ 1862 տէ իյճատ իտուպ՝ պու իսմի վերմիշ տիր։

Պու իլաճ՝ Հինտիստանտա, Զինտէ վէ միսսթէմիքեաթտա կէրէք գարա ճիյերէ թէեսիր իյլէեճի վէ կէրէք պիլճիսիմէ ալաթը հայաթիյէ թագվիյէ վէ թահքիմ իտիճի խարիգիւլատէ պիր մուալիճէ տիր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ

Ֆօսֆաթտան միրէքքէպ պիր թէրթիպ օլուպ, տրմաղա վէ կէօղէ բէք խօշտիր։ Պու իլաճ՝ նէպաթի ալգալօյտ թապիր օլունան էճզատան միրէքքէպ բարլագ պիր սու տրը վէ ֆէվգէլատէ գուվվէթ վիրիճի հասսէլէրէմալիք տիր։ Շիմտիքի իլմի քիմեանընն էն այա էսերի օլուպ, իչինտէ հիշ պիր մուղիր վէ տերէճէսինտէն զիյատէ մուսհիլ էճզա եօգտրը, հիշ պիր սուի թէէսսիրատ պուլունմազ։ Մէչհուր հէքիմլէր տախի վիճուտուն գուվվէի հայաթիյէսինի թէճտիտ իտէճէք ֆէվգէլատէ պիր գուվվէթէ մալիք օլուղընը վէ պու խուսուսատա հիշ մանէնտի օլմադընը թաստիգ իթմիշլերտիր։ Գանը, պէնին վէ սընըրլարը թազէլէնտիրիր։ Պու իլաճ սուրէթի միւքմէլլէտէ ազա վէ սայրէրէնին պիլճիսիմէ մուամէլաթրնա վիւսաթ վէ իւմրան վերիր, գանը ասլա զայպ իթտիրմէդ, վէ պէտէնէն վէ եախօտ դիհնին բէք գիյատ չալընըլընգտա եօրկունղընը էօնիւնիւ պլը։ Զիհնէ սէվինճ, սատատէթ, բարլագլըգ վէ թէեսիր վերէն պէյնի վէ սընըր վէ ազալէթին գուվվէթինի պու իլաճ պագը թուտար։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ

սընըրլարընն վէ գանընն հէր նէվի պօղուգլուգլարընը սէրիեան վէ սուրէթի սայիմիյէտ տէֆ իթտիկի իչինն պու կիւնքիւ կիւնտէ վերիլէն պիլճիսիմէ թէրթիպատրն էն ալասը տրը։ Սընըրլարա գանընկ պօղուգլուգլարը, էն գիյատ սընըր զայրթիլրը, ումումի գուվվէթսիզլիք ագրլ վէ վիւճուտ զասֆը, գուլագ խրժրլթլարը, գուվվէթ զայպ օլմագ վէ իշտահ գաբանմագ, միյտէ հազմսիզլիկի վէ գարահիյէր հասթալըգլարը, եէլ, սընըրլարտա աղրը, մէրագ, հէր տէրէճէտէ սընըր գուվվէթսիզլիկի, գուվվէթի հաճըզէ զաեաթը, պէյնի եումուշալըը, քէօթրիճիք, սրրթ քէմիքտէքի աղրը, լումպակօ եանի կէօպէք սանճասը, լպեաթիք եանի գայա սընըրնտա եէրի պիր աղրը, պէլ վէ մէսանէ խասթալըզը, սիտիք գօրու վէ զայրիհիմ վէ զայրիհիմ, նէօվպէլիի սընթա, ըսրազմոզ, թրդնէֆէսիք, վերէմ, էսկիմիշ գալպ հասթալըզը, սրրաճա վէ տերի հասթալրգլարը, ազպէթ գաբրթիզը, վաղրթսըզ քէօրլիք, էլճասլ ինանն վիճուտնտա հէր հանկը ազանրն գուվվէթ հայաթիյէսինին նօգսանընտան նէյէթ խտէն պիլճիսիմէ իլյէթ վէ հասթալըզլար։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻՆԻՆ ԹԷՆՍԻՐԻ

իքի գաթ տրը վէ ասլա պօշա չըդմազ. պիր թարաֆտան պու իլաճ սընընը գուվվէթինի արթրրը, վէ տիկէր թարաֆտան գանրն վէ ազալէթին գուվվէթինի թէճտիտ իտէր պիր վասէթա տրը. պինտալէրին պու իլաճ զայրի վիճուտլարա գուվվէթ վերիր վէ հասթայը էօյլէ պիր հալէ կէթիրիր քի, գանն խէրսին հիշ զայրինգ չէքմէմէ տիր։

Վէլէմէլէ պէր Լ-էօ-ոբ

Պու կիւնքի կիւնտէ պէյնի վէ գարաճիյէր հասթալրգլարընտան վէ մկյտէ ֆէսատընտան պինէրճէ ինսան էօլմէքտէ օլուպ, պու հասթալրգլար հայաթը ինսանրն քէօքիւնիւ գուրուտուրլար։ Մէզքիւր հասթալրգլար՝ բէք չօգ տիրայէթլի զէվվաթ իւզերինէ ֆէնա թէէսիր խտուպգիրա անլէր իչիւն հայաթ սէվինճի վէ ֆայտէլի օլաճագ եէրտե պիր եիւք օլուր։ Իչթէ պու կիպի հասթալրգլար չէքքէն բէք չօգ զէվթ չահատէթ իտտերլեր քի, ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ հէր նէ սուրէթտէ օլուր իսէ օլսուն զուհուրա կէլլիճի օլան միտտ ֆէսատընա վէ գարաճիկեր հասթալրընա գարշը պու կիւնէ գատտար պուլունմուշ օլան տիկեր հէր նէվի իլաճտան իւթիւն տիր։ Իչտահ աչար վէ միտտէյի տիւզէթտիրիր։ Թէէսիրի տէ բէք չաղուգ վէ մուհագգաղ սուրէթտէ կէօրիւլիր. եօյլէ քի, եօմիր աէօնմէք տէրէճէսինէ կէլտիկինտէ վէ զիհին տախի վիճուտրն ֆէնալըզը թէէսիրինտէն սայքի ահմագլըգ հալինէ տիւշտիւիւնտէ, պու գուվվէթլի իլաճտան պիր գաչ տէֆա պըրնանա, հասթանրն մէյսուսիյէթի տէֆ օլուր վէ կէրէք վիճուտը վէ կէրէք զիհնի քէսպը գուվվէթ իտէր։

ԵՐԻՄԻ ՍԷՆԷԼԻՔ ԹԷՃՐԻԻՊԼԷՐ

խուսուսաթը մէզքիւրէյի իսպաթ իտուպ, պունտան մատա տիւնանրն հէր միլլէթինէն միթէպէր ֆամիլեալար, վէ զէվթը միսթէլիֆէ՝ զիբէր օլուան մուհասէնաթը կէօրմիշ օլուտուղլարընտան, պունա սէրպէսթէճ չահատէթ իտէրլեր։

Տիւնեանրն հէր էճզաճընը, պու իլաճընը պիր չիչէսինի 4 ս. 6 տ. վէ 11ս. ֆիյաթընտա ֆիրուխթ իտէրլեր։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՇԻՄ. Պէհէր չիչէնին իւզերինտէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թաբաքընտան պիր պանտրզ եարբրբրմըզ օլուպ, պու պանտրզուն իւզերինտէ հայմէթլու գբրպիցա հագրէթլերինին միթէպէր գօմսէրլերի էմրի իլէ «ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՕՍՖՕՏԻՆԻ, Լօնտոն, Էնկլէնտ» քէլիմէլերի Ինկիլիզէճէ օլարագ եազրլմըզ տրը։ Էկէր պու եազը օլմազսա գալպ տրը։

ՏՕԳԹՕՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ

թարաֆընտան իմալ օլունմուշ տրը։

Պայ Հավզտա 52 Ն՝. Նէսֆօրտ Ըսթրրիթտէ

ԼՕՆՏՕՆ Ն՝. ՈՒ. ԷՆԿԼԷՆՏ

Ֆօսֆաթինին սահիպի վէ մուհիտի։

Սուրէթի իսթիմալ. Եէմէքտէն էվվել կիւնտէ իւչ տէֆա պիր չօրպա գալըզը։

Սթամպօլ, Գալաթա, վէ Պէյօղլունուն պէօյուք էճզախանէլէրինտէ պուլունուր։

Թիւրքիա, Ռումանիա վէ Պուլկարիա իչիւն ահէնթէ պուլունան սահիպի նէգզտինտէ թօքտան վէ բէրաքէնտէ սաթրը։

ԷՄՕՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ումումի Ինկիլիզ մաղազասը Ն՝. 95 վէ 97 Ելիքսէք գալաբրբմտա գալը-թա մերքէզի գուրպինտէ։

Գալաթա

ՍԹԱՄՊՕԼ